

VERSKOSZORÚ

AZAZ :

LEGÚJABB ÉS LEGSZEBB VÁLOGATOTT

DALOK,

HAZAFISÁGRA LELKESÍTŐ, GYÖNYÖRKÖDTETVE OKTATÓ,
SZÍVET S ERKÖLCSÖKET NEMESÍTŐ, ÉRZÉSEKET FINOMÍTÓ
S MOST KOMOLYAN, MAJD TRÉFÁSAN MULATTATÓ

VERSEZETEK.

A NÉP SZÁMÁRA

ÖSSZESZEDTE

GÁBORJÁNYI SZENTMIKLÓSY SÁMUEL.

ELSŐ FÜZET.

KECSKEMÉTEN,

NYOMATOTT SZILÁDI LAJOSNÁL

1878.

VERSKOSZORÚ

AZAZ:

LEGÚJABB ÉS LEGSZEBB VÁLOGATOTT

DAJOK,

HAZAFISÁGRA LELKESITŐ, GYÖNYÖRKÖDTETVE OKTATÓ,
SZIVET S ERKÖLCSÖKET NEMESITŐ, ÉRZÉSEKET FINOMITÓ
S MOST KOMOLYAN, MAJD TRÉFÁSAN MULATTATÓ

VERSEZETEK.

A NÉP SZÁMÁRA

ÖSSZESZEDTE

GÁBORJÁNYI SZENTMIKLÓSY SÁMUEL.

ELSŐ FÜZET.

KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LAJOSNÁL.

1878.



A ki nem részegen dalol s lelkesül:
Annak szive, esze mindig nemesül.

Egy pár szó az olvasóhoz.

Hosszú életpályámon folyvást azt tapasztaltam, hogy a magyar faj szeret olvasni, mihelyt olyan olvasmányra tehet szert, mely az ő felfogásához, műveltségi s egyéb körülményeihez van alkalmazva; szóval: ha abból a kedves időtöltés mellett erkölcsi és anyagi hasznot is húzhat; — főképen szereti pedig a szépen gördülő s könnyen felfogható hazafias vagy édes bús érzelmeket gerjesztő versezete-
ket, minek elég bizonyosága az, hogy ily kész verseknek nem létében, maga a nép csinál magának verseket, természetesen csak olyano-
kat, a milyeneket tud, vagy pedig a ponyvák-
ról szedi össze a három négy krajcáros haszon-
talan, sőt legtöbbnyire veszélyes, mételyező
históriákat, nem gondolva meg azt, hogy olcsó
húsnek itt is híg a leve; — nem gondolva meg
azt, hogy a szellemi világban is szintúgy terem-

nek mérges bolond gombák, mint az anyagi világban, és azok a bolond gombák a ponyvairóadalom trágyájában tenyésznek leginkább. — Ugyanazért azt tanácsoljuk minden jóra való szüléknek, hogy oly betyár kalandokat, borzasztó gyilkosságok történetét, csudatörténeteket stb. tartalmazó históriákat soha házaikba be ne vigyenek, s ha már volnának, azokat rögtön égessék meg; mert azok a gyermeki ésszt és szívet megölik, megmételyezik; az embert egész életére butává, ostobává teszik. Ugyanis nem egy eset fordult már elő, hogy az izgékony gyermeki és ifjúi szív, ama híres betyár kalandok olvasása által, felfingerlődött, tüzet, kedvet kapott hasonló híres kalandok elkövetésére, s lett belőle rabló betyár, rab, akasztófa virága, — és ha azokat nem olvasta volna, maradt volna becsületes és boldog polgára a hazának.

Azt is nagyon tudom, kedves olvasóm, hogy mindamellett is, hogy most már nagyon sok a jó és hasznos olvasmány a világban, de a népnek való mégis nagyon kevés, a minek az az oka, hogy igazi népszerű írónk minél kevesebb van; népszerű író meg azért van kevés — mondjuk ki az igazat — mert a nép könyvekért nem igen szívesen fizet, s mihelyt

az az olvasmány nem 3—4 krajcár, hanem talán 3—4 hatoska, már nem igen kel a nép között, pedig édes barátim! becsületes munkát — kivált jó versekben írni — s azt csinos alakban, jó olvasható betűkkel és nagyobb mennyiségben kinyomatni, bizony sok fáradságba és költségbe kerül, és ha valaki az ilyen olvasmányokért sajnál többet adni s inkább veszi a 3—4 krajcáros haszontalanságokat, betelik rajta a pélbabeszéd, hogy: „a fösvény többet költ.“

Én hát ezeket a verseket azért szedtem össze és nyomattam ki számotokra, hogy ama fentebb említett ponyvai mérgező irodalomtól megmentsenek s igazi lelki eledellel lássalak el benneteket.

Ezek a versek a társadalmi élet terén az erkölcsiség, a tiszta hazafiság, a szép izlés körében oktatólag, gyönyörködtetőleg és mulattatólag forognak.

A ki ezeket figyelemmel olvassa, szívént nemesítheti, elméjét élesítheti, ismereteit gyarapíthatja, szabad óráit hasznosan töltheti s életét szebbé, boldogabbá varázsolhatja.

Most itt az első füzetet adom kezetekbe, ha ez pártfogástokra talál, a második és harmadik füzet is következni fog; sőt folyó beszé-

dekbeni hasznos olvasmányokkal is fogok ti nektek — ha Isten éltet — időről időre kedveskedni. Haszontalan üres dolgokat nem szoktam írni, hanem olyanokat igenis, a melyek a gyakorlati életre hasznosak és szükségesek is.

A jó Isten kegyelme legyen velünk és édes hazánkkal!

Irárm Kecskeméten, 1878. július 20.

SZENTMIKLÓSY SÁMUEL.



SZÓZAT A MAGYAR NÉPHEZ.

Kedves hazám magyar népe!
Te hajdan dicső, nagy
Hős nemzet valál; de bizony
Most már nem olyan vagy!

Hajdani nagy hired, neved,
Régi szabadságod
Meg van tépve — mert nagyon ki-
Húlt hazafiságod.

Igaz, hogy még mívelitek
A hon áldott földjét,
S tőletek nyeri úr, szolga
S mindenki kenyerét.

Igaz, hogy ti tehetnétek
Máshol is legtöbb jót:
De mi haszna? ott fogadtok
Hol nem kellene — szót.

Nem magatok lábán jártok,
Más szájával esztek:
Más eszével gondolkoztok.
Igy bizony elvesztek.

Fődolog tehát tanulni
S olvasgatni sokat:
Nem csiziót, álmoskönyvet,
De okos dolgokat.

Vegyetek hát jó könyveket
És olvasgassátok,
Jó könyvekért pénzeteket
Soh'se sajnáljátok.

Romlástoknak főoka, hogy
Könyveket nem vesztek:
Nem tanúltok s nem tudjátok,
Hogy mit cselekesztek.

Magyarokkal ásatják meg
Az önhaszonlesők
Rabságtok sirját, mit gyorsan
Hoznak az esztendők.

Egyik hiba a másikat
Szűli okvetlenül;
A tudatlanság is tehát
Majd szolgásgot szül.

Ha azt mondják, hogy szabadok
Vagytok, ne hidjétek,
Hisz a szolgaságnak jármát
Már érezhetitek.

De más egyéb dolgában is
Kiki úgy boldogúl,
Ha okos, ügyes, ha gyakran
Olvasgat és tanul.

Hogy hát mind hazánk ügyében,
 Mind gazdaságatokban
 Okosan mozoghassatok:
 Tanúljatok jobban.

SZENTMIKLÓSY.

A FÖLDMIVES DALA.

Csak azon örülök, hogy földmives vagyok,
 Hisz általunk élnek mind az országnagyok.
 Mi tartunk urakat, papokat, katonát:
 Isten után csak mi tartjuk fenn a hazát!
 Mert vajjon mit ér a véren vett magyar föld,
 Ha az a földmives keze után nem zöld?
 Ki veszi a hasznát, ha rajta gaz terem?
 Annak a magvával nem telik a verem.
 Áldd meg Isten! hazám földmives osztályát,
 Áldd meg és szenteld meg mindnyájunk munkáját.
 Adj jó egészséget a földmiveseknek,
 Kik hazánk javára szántanak és vetnek.

MÓD JÁNOS.

A PÁRJÁT VESZTETT GERLICE.

A szelid gerlice, ha párját elveszti,
 Sűrű erdőt keres, s bánatnak ereszti
 Magát — búsan repdes egy fáról más fára,
 Nyög, kesereg, mivel nem talál párjára!

Hiába mosolyog és virít körülte
 A szerény ibolya, a melyhez törülte
 Vidám kis párjával, csókok közt szép nyakát,
 Midőn fényvel tölté a hold az éjszakát.

Oh! milyen bádgyattan és búsan ereszti
 Szárnyát az ágakra, s azt most nem fereszti
 A leesett harmat frissítő vizében;
 Oh! ezt elfelejti most nagy keservében.

Párját nyögdécselő bús hanggal kesergi,
 Hív fájdalom könyét két szeme lepergi;
 Nincsen nyugodalma, mély bánattal érzi,
 Hogy szívét párjának elvesztése vérzi.

~~~~~

## DAL.

Kiszáradt a galagonya bokra,  
 Nem nézek én többé a lányokra;  
 Szőke barna, hamis csalfa,  
 Legény szívét csalogatja Szüntelen.

Gyöngyharmat ül este a levelre,  
 Bánatkönyek az én bús szemembe;  
 De nem soká vége szakad,  
 Ha megássa mély siromat Fájdalmam.

BACSA BÉLA.

~~~~~

DAL.

Az alföldi délibábos rónákon,
A Semsey földesurat szolgálom;
Juhász vagyok, tanyám a nagy Hortobágy,
Az a pusztá, hová szívem lelkem vágy.

Gazdaságom egy fűzfaág furulya,
Előrántom, ha szívemet bú marja;
Hej! ilyenkor oly szépen szól e dallam:
„Debreceni szabadságon eladtam...”

Korán reggel ha kihajtom a nyáját,
Átölelem s megcsókolom babámat;
A számadójuhász lányát szeretem,
Gyönyöröm és boldogságom ő nekem.

Pusztán folyik, pusztán telik életem,
Semmi gondom, semmi bajom nincs nekem,
Vigan élem át a nyarat és telet,
Egy császárral sem cserélnék életet.

ZÁRAY MÓR.

~~~~~

GALAMBSZIN....

Galambszin szoknyámat,  
Azt a melyik hat szél,  
Galambszin szoknyámat  
Hajtogatja a szél.

Hófehér szoknyámhoz,  
 Az a melyik alsó,  
 Hófehér szoknyámhoz  
 Nem mer érni a hó.

Ej ha én, ej ha én,  
 Ha én legény volnék,  
 Ahoz a lányokhoz  
 Jaj de bátran szólnék;  
 De tudnám mire megy  
 Az a sok szabódás,  
 Hogy az nem egyéb, mint  
 Legénybátorítás.

SZABÓ NÁNDOR.

## SZÓZAT A KÉPVISELŐVÁLASZTÓKHOZ.

Nem úgy van az atyafiak!  
 Hogy biz én már nem gondolok  
 Semmivel, tegyenek bármit,  
 Biz én többé nem szavazok.

Nem igaz, hogy tizenkilenc  
 Ez — amaz pedig egy híján  
 Húsz, s hogy sem egyik, sem másik  
 Nem segít a haza baján.

Az sem igaz, hogy egyik eb  
 A másik meg kutya volna,  
 Hogy az valamennyi mind csak  
 Maga hasznáért csaholna.



Igaz, vannak sokan, a kik  
 Csak a magok hasznát nézik,  
 És a haza boldogságát  
 A magoké után teszik.

De vannak ám nagyon sokan  
 Olyanok is, a kik ennek  
 A honnak boldogságáért  
 Becsületesen küzdenek.

S ha olyak nem lettek volna,  
 Azóta lepocsékoltak  
 Volna földig, — ámde azok  
 Hej! sok rosszat meggátoltak.

Csak okosan kell szavazni  
 S okosan választani, mert  
 Nem a kancsók s birkacombok  
 Termik a jó honfi-embert.

Ha baj van, senki sem oka  
 Annyira, mint maga a nép,  
 És ha ő az oka: biz az  
 Sem nem okosság, sem nem szép.

Mert ha bár sokan vannak is  
 A hivatalt s koncot lesők:  
 De a nép, jól összetartva,  
 Mégis több lenne ám, mint ők.

Barátim! a veszedelmet,  
 Ha erővel csináljátok:  
 Ne zúgolódjatok, hanem  
 Csak békével hordozzátok.

De nem gondolni semmivel,  
 Önmaga elleni vétség;  
 Mert magát s honát szeretni  
 Természeti kötelesség.

Még a vadállat is védi  
 Barlangját és szabadságát,  
 S csak az ember volna, a ki  
 Veszni hagyná szép hazáját!?

A ki hát szavazatáról,  
 Jogáról s honáról lemond:  
 Az cudar hanyag hazafi  
 És egy haszontalan bolond!

Sok bajt eszem iszommal  
 Ostobául megszerezni,  
 Azután meg beleúnva  
 Kétségbe esve megszökni:

Bizony nem nagy hazafiság,  
 S ha valamennyi azt tenné:  
 Láthatjátok, annak hasznát  
 Csakis az ellenség venné.

Magára hagyják a hajót,  
 Ha a hullámok csapkodják?  
 Nem! sőt a dolgot mindnyájan  
 Annál erősebben fogják.

Pedig micsoda egy hajó  
 Ha elmerült, elsülyedett,  
 Egy népek millióival  
 Elsülyedett ország mellett!?

Hitét, reményét veszteni  
 Bizony nem szép egy magyarnak.  
 A mágnes erősödik, ha  
 Reá több-több terhet raknak.

Nem kell bajt bajjal tetézni,  
 Az ebharapást szőrivel  
 Gyógyítják; itten meg legjobb  
 Kiütni a szeget szeggel.

Szavazásra kell hát menni  
 Mindenkinek, ki jogosult;  
 De nem ott kell szavazni ám,  
 Hova több bor s ürücomb húlt.

Hanem tizpróbás hazafit  
 Kell keresni és felkérni,  
 Mert ki tolakodik és költ,  
 Az magáncélt akar érni.

Egy sem becsületes ember,  
 A ki valamit elfogad;  
 Mert tiprott jogain kívül  
 Vissza száz annyit fizet s ad.

De még nemcsak fizet, hanem  
 Kik itatják és etetik:  
 Miután célt értek vele,  
 Mint bolondot — kinevetik.

Ne olyanra szavazzatok,  
 A ki ti utánatok jár,  
 A ki etet, itat, fizet,  
 Hanem arra: ki otthon vár.



Ne keressétek azt sem, hogy  
 Gazdag-e? gróf-e vagy báró?  
 Hanem kinek szive, esze  
 A becsület útján járó.

Szégyen az egy jó magyarnak,  
 Hogy más eszem iszomára  
 Ásítzik, s éhes ebként  
 A máséra folyik nyála.

Szégyen az, hogy más népek is  
 Olyan ostobának mondják,  
 Hogy negyedfél század óta  
 Egyre járja a bolondját.

Hiszen most szerb, oláh, bosnyák  
 S a föld legaljasabb népe,  
 Mind szabadságért küzd — és győz,  
 Csak a magyar nem győz — s szép-e?!

Hajdan te édes magyarom,  
 Bizony dicső nemzet voltál,  
 De a becsületből bizony  
 Jó sokat elpocsékolnál.

Ne csüggedjünk azért, ha még  
 Önállásunk nem létesült!  
 Tartsunk össze, meg lessz az is —  
 Ha szívünk eszünk egyesült!

SZENTMIKLÓSY.



## AZ ARADI NAP.

1849. Okt. 6.

Jaj beh búsan néz az őszi  
 Az aradi vártömlöcnek  
 Fogva ül ott tizenhárom  
 S a hazáért ma vérpadra

Nap sugára  
 Ablakára.  
 Magyar vitéz,  
 Fellépni kész.

Seregünkben mind vezér volt,  
 Száz csatán is győzedelmes,  
 Bátran néznek szeme közé  
 Vele szemben nemcsak egyszer,

Hős, hatalmas,  
 Diadalmas;  
 A halálnak,  
 Százszor álltak.

Elitérték mindnyájokat  
 Szóttek fontak hamis vádat  
 Bélyegezték fölségsértő  
 Hogy a tiprott szabadságért

Nagy titokba',  
 A nyakokba.  
 Párttűtőknek,  
 Kardra keltek.

S uramfia! az ítélet  
 Mintha rablók, utonállók  
 Mintha méltók sem volnának  
 Katonához, férfiúhoz

Gyász bitófa;  
 Lettek volna.  
 Egy lövésre:  
 Illőbb végre.

Csikorog a tömlőcajtó  
 Jertek, jertek hű vitézek  
 Búcsuzni kell itt egymástól  
 Meg van ásva sírotnak

Vasas zárja,  
 A halálra;  
 Mind örökre,  
 Néma gödre.

Jer Kis Ernő, Aulich, Schweidel, Jer Nagy-Sándor,  
 Hős Damjanich, Török, Lahner, Knézits Károly,  
 Vécsey, Pöltenberg, Lázár És Dezsőfy,  
 Gróf Leiningen, hír s dicsőség Örökösi.

Kijövének vérző szívvel  
 Kezet fognak, könyeznek is  
 De ez a könny nem a bánat  
 Egy sincs köztök, a ki elvét

Haloványan,  
 Egynehányan;  
 Gyöngye habja,  
 Megtagadja.

Most a búcsu már csak egy két  
 Föld zajából fel magasba  
 Isten áldjon! együtt leszünk  
 Élő tanúk árva hazánk

Katonás szó,  
 Messze hangzó.  
 Fenn az égben,  
 Szent ügyében.

És lépdegél a keserves  
 A vértanúk dicsőülő  
 Csak egy lépés a bitóról  
 Elrepülő szellemöket

Útra, sorba'  
 Kis csoportja.  
 A menny tája,  
 Angyal várja.

Mind pihen már, egy maradt még  
 Hősök hőse, félisten volt  
 Damjanich az, boszúsak rá  
 Hej! előtte meg sem birtak

Önmagában,  
 A csatában,  
 Vérbirái;  
 Egykor állni.

Hű bajtársi zord halálát  
 Haljon újra mindenikkel,  
 Lelkét gyötrő kíntüzeiben  
 Szörnyű kétség, vad rémület

Nézze végig,  
 Úgy ítélik;  
 Hadd fürössze,  
 Törje össze.

S áll közöttük, béna mankón  
 Mint leomlófélben álló  
 Mint oroszlán, mely vas közé  
 Ingerkedő, dévaj sereg

Támaszkodva,  
 Templom tornya;  
 Van bezárva  
 Játékára.

„Első voltam én a harcon  
 Utolsónak mért hogy épen  
 Jól van így is; mindenütt csak  
 Hogy ha esem, oh szabadság!

Jól tudjátok,  
 Most hagyátok?  
 Azt kerestem,  
 Érted essem.“



S bátran föllép, égi fény gyúl Hős szemében,  
 Hóhéra meg reszket, sápad Félelmében.  
 „Bátorodjál szegény pára! Mit félsz nálam?  
 Jól vigyázz, hogy fel ne borzold A szakállam.“

Oly vigan megy, mintha menne Vigalomba,  
 Nem rabszolga kézzel ásott Sirhalomba;  
 Mintha mi sem vonzaná e Föld határán,  
 S bús hazáját váltaná meg Vére árán.

És röpíti szellemét az Angyal szárnya  
 S a kinyílt menny becsukódik Ő utána.  
 Arad felett zajlik sűrű Őszi felleget,  
 Benne vihar, benne villám Harcra kelnek.

Aradi vár! aradi vár!  
 Honszeretet, vértanúság  
 Virúlnak környékeden  
 Örökemlék s hálakönyét  
 Halál völgye,  
 Szentelt földje!  
 Vértvirágok,  
 Sirni rájuk!

LÉVAY JÓZSEF.

## VILÁGOS.

1849.

Te setét emléke a gaz árulónak,  
 Te szabadságunknak gyászos emlékköve:  
 Itt állunk lábadnál hazátlan vándorok,  
 Szemeink a boszús egekre emelve.

Itt állunk mindnyájan, mint megmeredt szobor:  
 Mert torkunkba fojta minden hangot a kín;  
 Negyvenezer magyar áll itt elmerülve,  
 Miként egy Márius Kárthágó romjain.

Vitéz magyar sereg! mért nyugszik fegyvered?  
 Hisz ellenség tanyáz kétfelől körüléd;  
 Balról az oroszok, jobbról az osztrákok,  
 És ti mindezt gyáván elnézni tudjátok?

Ti gyávák nem vagytok, azok nem lehettek,  
 Mert szabad hazáért dobog hű szívetek;  
 Lelketeknek szörnyű kinjából olvasom:  
 Ti el vagytok adva, elárulva a hon!

Hát Görgei hol van, a nagy, a hős vezér?!  
 Kinek bátorsága egy sereggel felér?  
 Hol van ő, kit népe oly annyira imád?  
 Mért nem vív életre vagy halálra csatát?

Ott van ő köztetek, ne is keressétek,  
 Az áruló Judás saját fővezérték.  
 Kiben úgy biztatok, a nagy, a hős vezér  
 Eladta hazáját — Isten tudja miért.

Vitéz magyar sereg! mért nyugszik fegyvered?  
 Az árulónak mért szívébe nem vered?  
 Ne bánts; — ez a vétek oly nagy, oly iszonyú,  
 Hogy érte kevés tán az isteni boszú.

Elárulni hazát! eladni nemzetet!  
 Egy magyarnak tenni ezt miként lehetett?  
 Ha e szörnyű vétek büntetlenül marad:  
 Isten és igazság nincsen a nap alatt!

Nem! te lakolni fogsz! neked lakolni kell!  
 Véghetetlen kinok s örök gyötrelmekkel;  
 Földönfutó leszesz, mindtől üldöztetve,  
 Hogy evett volna meg a Farahó tetve.

Utálatos neved az utókornak fel-  
 Jegyzem a gyalázat setét betűivel,  
 Hogy végunokád is e szókat kiáltsa:  
 „Átkozott Görgei!“ magyarok Júdása.

ÁGOSTON JÁNOS.

## H.-M.-VÁSÁRHELY KÖVETVÁLASZTÁSI DALA.

### I.

Félrevágom zöldágas kis kalapom,  
 Negyvennyolcas vagyok soh'se tagadom;  
 De azt sem ám, hogy Kossuthra szavazok,  
 Szent jogainkból semmit fel nem adok.

Kossuth Lajos leszen a mi követünk,  
 Érte lángol — senki másért — kebelünk.  
 Fel, fel balpárt! fel most a szavazatra,  
 Most látjuk meg negyvennyolcat ki vallja?

Huszonnégy év a mióta szenvedünk,  
 Jójj, jójj! Kossuth, ohajtva vár nemzetünk;  
 Hozz magaddal áldást, békét közibünk:  
 Sokáig élj, soká, dicső követünk!

Midőn rálépsz Magyarország földére,  
 Fényes nap süt hazánk borús égére;  
 Mindnyájunknak zendül ajka énekre:  
 Éljen Kossuth Vásárhelynek követe!



## II.

Vásárhelyi választóknak  
 Kivirított a rózsa,  
 Kossuth Lajos kalapjára  
 Ráhajlott a bimbója.

Nem magyar az, nincs is annak hazája,  
 Ki Kossuthot haza többé nem várja.

A magyarnak megváltója  
 Hazajön nem sokára,  
 Vásárhelyig virágokat  
 Szórunk Kossuth útára.

Dicső nevét hangoztatja minden száj,  
 Igaz magyar honfi tőle el nem áll.



## DAL.

Három harang a földvári toronyban,  
 Mind a három gyászszal van az bevonva.  
 Nekem húzzák a szomorú verseket,  
 Kis angyalom sirathatsz már engemet.

Majd ha engem, ha engem kiteritnek,  
 Hideg földbe, gyászos sirba temetnek;  
 Halálomban mit ér babám sirásod,  
 Ha éltemben mással élted világod?

SZABÓ NÁNDOR.



## EGY LEÁNYKA OHAJTÁSA.

Halálára szépen szól a hattyú,  
Az a Pista be gyöngy barna fattyú.  
Bár csak el ne vinnék katonának,  
Jó volna lenni menyasszonyának.

De az őrnagy tudom hogy nem kedvez,  
Mert a tábor ékessége ez lesz.  
Ha lenne is, csak soká ne lenne,  
Jobb szeretném keblemen pihenne.

De három év! — örökkévalóság!  
Addig reám roskad a nagy világ.  
Vitéz nem lesz, jót állok felőle,  
Mert a szívet kiloptam belőle.

Bár csak az orvos irigységébe,  
Hibát lelne ékes termetébe.  
Csak az őrnagy megharagudnék rá  
S végképen visszautasítaná.

Hadi tervet sem fog ő dolgozni:  
Mert az esze hon fog mulatozni.  
Azt is tudhatja minden fajankó,  
Hogy a szerelmes katona nem jó.

Ő csak akkor rettenetes vitéz,  
Ha mellém ül, és a szemembe néz;  
Szive lángol, a szeme szikrázik,  
Forró nyárban is reszket és fázik.

Haragjába-e, vagy szerelmébe?  
 Kitalálhatod azt hevenyébe:  
 Ő bizony csak szíve mennyasszonya  
 Karjai közt hűséges katona.

Jobb is lesz hát ha itthon hagyjátok,  
 Isten bizony meg sem is bánjátok;  
 Minek az a szerelmes katona?  
 Neki keblem legkedvesebb hona.

Ne bánstsátok tehát tiszt urak őt,  
 Ne rontsatok meg két hű szeretőt;  
 Mert ha itt hágy az a barna fattyú:  
 Halálomon dallok mint a hattyú.

De minek is azok a katonák?  
 Minek azok a háborúk, csaták?  
 Elég együtt két szívnek csatája,  
 Ha a jó ég áldást nem ad rája.

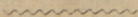
SZENTMIKLÓSY.



## CSALÓDÁS.

Szerettem én már leánykát eleget,  
 Szép is, rút is velem már sok enyelgett;  
 De a szépektől én nem szerettettem,  
 Amazokat meg én nem szerethettem.  
 Így hát két szék közt pad alatt maradtam  
 S hogy többé nem enyelgek: megfogadtam.

SZENTMIKLÓSY.





## ÓHAJTÁS.

Szeretnék én kék ibolya lenni  
S hives bokrok árnyában pihenni,  
Ha a rózsám kék ibolyát szedne  
S engemet gyöngy kebelére tenne.

Szeretnék én lenni oly kis madár:  
Mely párjával zöld lombok között jár,  
Ha te egyik s én másik lehetnék,  
S veled örömet bút nyögdelhetnék.

Szeretnék én tiszta forrás lenni,  
Ha a rózsám oda járna inni:  
Gyönyörködném, ha a víz tükrén át  
Bennem látná meg gyönyörű magát.

Oh! hát ha még kis patak lehetnék.  
Hogy kedvesem bennem fürödhethnék!  
Vagy pedig a kis patak ő lenne:  
A nőta akkor még jobban menne.

Szeretnék én lenni szép tulipán,  
Mert azt nagyon szereti a kis lány  
Fényes csillag is szeretnék lenni  
S angyalomnak szemébe ragyogni.

Szeretnék én lenni oly kis bogár,  
A mely ugrik s furcsa helyen is jár.  
Oh! hátha még méhecske lehetnék,  
Neked rózsám mézet készítenék.

Vagy ha volnék szelid kis báránka:  
 Simogatnál úgy-e kedves lányka?  
 Vagy ha galamb, vagy gerlice volnék,  
 Nálad, kedves, addig turbékolnék:  
 Mig csak meg nem szánnál te kis kaján  
 S be nem bocsátnál szived ajtaján.

SZENTMIKLÓSY.

## TÜNŐDÉS.

Csendesen zúg a ligetben a patak,  
 Szép angyalom, jaj be régen láttalak;  
 Én utánad itt a kopár s meredek  
 Sziklák alján búsongok és epedek.

M'ért nem sietsz? miért késel? vagy talán  
 Te nem is törődsz szívem búján baján?  
 Nyugodt vagy, mint ragyogó állócsillag,  
 Én meg nyugtalan, mint ez a kis patak.

Te kis patak! vidd el búm és szerelmem,  
 Mindkettő kegyetlenül bánik velem.  
 Vidd el, vidd! és mind a kettőt temesd be  
 A mélységes tenger rengetegébe.

De mit mondok? nagyobb búm és szerelmem,  
 Hogysem azt a tengerbe temethessem!  
 Mindkettő nagyobb a nagy világnál,  
 Tartósabb az örökkévalóságnál.

SZENTMIKLÓSY.

Az én kedvesem két szeme úgy ragyog,  
Róla gyúlnak meg este a csillagok;  
Az én szívem bújával, a ragyogó  
Csillagok közt csak egy sötét bujdosó.

Oh! ha én a felhőkön túl mehetnék  
S ott csak setét bujdosó is lehetnék:  
Ha kedvesem szép szeme rám ragyogna,  
Setét orcám tőle lángba borulna.

Szerelmem tengerén ne szenvedtess — ah!  
Lelkem bájos világának angyala,  
Repülj hű kebelemre te gyöngy Thámár,  
Itt két sziv mennyországának üdve vár.

SZENTMIKLÓS.



Az a Julesa nagyon furcsa  
Kis leány,  
Most nagyon piros, majd nagyon  
Halovány;  
Most nagyon víg, majd meg búsong  
Magában,  
Isten tudja Julesának mi  
Baja van?



A két Julesa nagyon furcsa  
Szokású,  
Ühü! a sorozás miatt  
Van a bú.

A menyecskéknek az a szokásuk,  
Hogy ha berukkolt a patrontásuk:  
Harmadnapra már utánuk mennek,  
Sem nem isznak, sem meg nem pihennek.  
Ördöghordta sok oldalbordái,  
Ti éden türhetetlen Éváí!  
Mit kerestek ti ott a táborba?  
Jobb, ha dolgoztok végzitek sorba.  
A jó vitéz átallja azt nagyon,  
Ha körülötte nyüzsög az asszony.  
Szeressétek egymást — s sirassátok,  
De jobban szeressétek hazátok.

## TEMETÉS.

Búsan szólnak a kis-kéri harangok,  
Valjon kit siratnak ama gyász hangok?  
A lányok mind felöltöztek fehérbe,  
Szelid Julesát kísérik temetőbe.

Minden lánynak karján egy-egy koszorú,  
Minden orca bánatos és szomorú!  
Vállaikon vitték ki s eltemették,  
Jó volt — azért siratták és szerették.

Sirjába minden lány bele-tekintett  
S bele mindenik egy marok port hintett;  
A megholtak hideg koporsójára  
Egypár könnyet ejtettek utoljára.

Szólt az ének, zuhogott a koporsó,  
Fájdalmasan vegyült közé a jaj szó;  
Fejfájára koszorúkat aggattak,  
És hallgatag búsan haza ballagtak.

Szelid Julcsa — minekelőtte megholt,  
Szegény! nagyon, nagyon soká beteg volt.  
Mi a baja? mindenki tudakozta:  
Szánták, mert nevét magával hordozta;

De segíteni senki sem tudott rajta,  
Az ő betegsége nem olyan fajta,  
Az csak úgy gyógyul, ha hű szívre talál.  
Ha nem talál — meggyógyítja a halál.

## K O M Á M !

Mért jobboldal — a jobboldal?  
 Majd megmondja ez a kis dal.  
 Azért: mert a jobb részt húzza,  
 S a népet legjobban nyúzza.

Vagy tán azért ő jobboldal,  
 Mert minden jobb konczt felfal.  
 Vagy hogy jobban tetszik Bécsnek,  
 Mint a megrontott nemzetnek.

Azért is jobb ő, mert jobban  
 Az alkotmányos jogokban,  
 Még a tatár sem dúlt — noha  
 Nagy ellenségünk volt — soha.

Jobboldal ő — mint az a bal,  
 Szavaz, konczt les, tányért nyal;  
 Farkat csóvál, kezét csókol,  
 Idegen istennek hódol.

Jobboldal ő — mert vérünket,  
 Jogainkat, erszényünket  
 Már is jobban képviselte,  
 Mint hajdan a török tette;

Jobboldal, mert a rosszaknak  
 Jobb konczt ad, mint a jóknak.  
 Jobbra szavazzatok tehát  
 S temessétek el a hazát.



## BALRA ÁT.

Ki bússá lett a múlt miatt —

Balra át!

Bajtársival együtt sírni

Bánatát.

Vigaszt lelni, enyhülni fog

Mély sebünk,

S elhisszük, hogy a jó Isten

Van velünk.

Ki nem csügged semmi részben —

Balra át!

Közerővel nagygyá tenni

A hazát.

Egyenlőség, testvériség

Itt terem,

Soha bérbe nem vehető

Kebelem.

Ki nem süllyedt szolgaságba —

Balra át!

Megtartani, el nem adni

Ős jogát.

Honszerelmet gyűjtani a

Szív felett,

S együtt ülni majd szabadság

Innepet.

BACSA BÉLA.

## ISKOLA.

Gyermekeimért, kiket nekem  
Atdál én jó Istenem!  
Hogy boldogok lehessenek,  
Feláldozom mindenem.  
Tudom, hogy a jó nevelés,  
Egyedüli igaz út,  
Melyen ember égi s földi  
Legfőbb boldogságra jut.  
Én hát mindent elkövetek:  
Iskolába járatom  
Gyermekeimet, és itthon is  
Jó példámmal oktatom.

Megtanítom Istent, hazát  
 S embertársát szeretni,  
 A tudományt, jóerkölcsöt  
 S a szépet, jót tisztelni.  
 Így tudom, hogy Isten s világ  
 Előtt mindig kedves lesz,  
 S kiket nekem adtál, azok  
 Közül egy is el nem vesz.

SZENTMIKLÓSY

~~~~~

TERV.

Épen most született nekem
 Egy jó gondolatom:
 Hiszen még nem késő talán,
 Hát el is mondhatom.
 Ez abból áll, hogy vegyük meg
 Budán Henczi szobrát:
 Azután innepélyesen
 Deáknak adjuk át.
 Hiszen van már nálunk elég
 Ellenségnek szobra,
 Minek több? sőt azokat is
 Inkább üssük dobra.
 Vagy ha épen Henczi szobrát
 Nem lehet megvenni:
 Akkor mind a kettőt szépen
 Bécsbe kell áttenni:
 Úgy is mind Deák, mind Henczi
 Valamig meg nem holt,

Bécs mellett — és mi ellenünk
 Folytonosan harczolt.
 Még ennél is tán jobb lenne
 A szobrok árának
 Kamatjából néhány szegényt
 S árvát táplálnának.
 Minek az a czifra oszlop,
 Nincs annak értelme.
 Kivált mikor ellensége
 Minden jó szív- s elme!
 Úgyis majd ha kihal az a
 Közügyes Deákfaj;
 Akkor Deák nevének is
 Oszlopának is jaj!
 A pártatlan s jobb erkölcsű
 Késő unokák, tán
 Által fognak látni a rút
 Gyalázatos szitán.

SZENTMIKLÓSY.

A VAKON SZÜLETETT PANASZA.

Óh! nyomorult földi test, árva
 Lelkemnek setét börtöne!
 Ez irtóztató éjszakára
 Valaha fénysugár — jön-e?!
 Hallom, hogy az emberek itt-ott
 Jönnek-mennek mind szerte szét,
 S nyájasan köszönnek egymásnak,
 Jó reggelt — napot — és estét.

Én nem tudom milyen a reggel,
 Milyen a szép nap és estve:
 Lelkemnek zordon éjjelén, ez
 Mind feketére van festve.
 Magasztalják a csillagos ég
 Megfoghatatlan pompáját,
 A szende nyájas holdat és a
 Napnak lángoló fáklyáját:—
 Én nem tudom — ámbár melegít —
 Hogy milyen az Isten napja.
 Ah! nem! — pedig az össz mindenség
 Boldogságát tőle kapja! —
 Világosságról nincs fogalmam
 S így boldogságról sem lehet.
 És te Isten! — örök irgalmad
 Egy embert így tönkre tehet?!
 Mint egy féreg a föld gyomrában
 Vakon túr, s vergődik — ott lenn:
 Úgy vergődöm én is végzetem
 Irtóztató éjjelében.
 Én nem tudom mikor kell menni
 A megújító álomra;
 Nem kell nekem, ki szemeimet
 Majd befogja halálomra.
 Holtan járok az emberek közt
 Fel és alá — s mind hijában
 Küzd az öntudatos lélek
 Eleven koporsójában!
 Nem tudom mi a rút — mi a szép;
 S mondják, hogy színek is vannak
 S hogy azokkal van himezve
 Köntöse a szép tavasznak.

Mondják, hogy másoknak ragyogó
 S mosolygó szemeik vannak:
 Nekem nints — enyimekből csak
 Setét könnyek patakzanak.
 Mondják valami felséges,
 Mikor a hajnal felreped:
 Nem tudom — örök éjjelben,
 Bolyongó lelkem csak eped.
 A barátságot az orczáknak
 Vonásiból — nem láthatom,
 S a szívek titkos gyűlöletét
 Azokból nem vizsgálhatom.
 Nyájás hang mellett gúnyolhatnak
 S csúfot űzhetnek belőlem!
 Oh isten! oh én istenem!
 Mért vettél el ennyit tőlem?
 Mit vétettem? vagy ki vétetett
 Ellened oly nagyot, hogy vak
 Legyek? Hisz! anyám méhében
 En még meg nem bánthattalak.
 Lám a világ, mennyire sérti
 Képzелhetlen nagyságodat.
 Még is előtte ki nem oltád
 Boldogító szép napodat.
 Vagy miért nem szakasztottad ki
 Már szívemet is, ha tőlem
 Világod elvetted? — vagy csak gúnyt
 Akartál űzni belőlem?!
 Mért nem tévél szív helyett követ
 Keblemben — s agyamba fővényt,
 Hogy öntudat s érzés ne dúlna,
 Ha nem nyújtál egy sugárfényt.

Most agyam zúg, keblem viharzik,
 Mint boszús Etna,*) s tárgya nincs.
 Ha van irgalom egeidben:
 Vakon szülöttedre tekints.
 Nincs szívemnek megfelelő szív,
 Szerelmem tréfa nevetség.
 Mert szívem ablakai zárvak,
 Mig másoké ragyogón ég.
 A szegény világtalannal csak
 Néhány vérei éreznek:
 A nagy világ boldogabbjai,
 Reá csak közönynyel néznek.
 Ha kérde, hogy milyen az a nap:
 Tányéromon viszik körül
 Egy újjamat, s így magyarázzák
 S lelkem már ennek is örül.
 Világokat magam teremtek,
 Az én setét világomban —
 S csillagokat képzelek rájuk
 S ebben is nagy örömem van.
 Örömem, mert lelkem részese
 A teremtő istenségnek,
 S míg az ő csillagit nem látom:
 Az enyimek lánggal égnek.
 Látod-e te Isten! csillagaim'
 Az én napomat s holdamat?
 S míg én nem látom tieidet:
 Látod-e te világomat?!
 Mily kevésbe kerülne jó Atyám!
 Megkönyörülnöd a vakon,

*) Tüzhányóhegy.

S ha egy sugárt adnál — mily kevés
 Változást tenne a napon —
 Óh! mily boldog lennék én! — és te
 Mily jóságos — égi Atyám!
 Mondd meg vakodnak — hogy valaha
 Fog-e derülni fény reám?

SZENTMIKLÓSY.

~~~~~

## P A J T Á S!

Megforgattam — megpergettem  
 Mikor katonává lettem:  
 Gavallérosan mind a két  
 Oldalára a menyecskét. —  
 Szép is az a magyar nóta;  
 Mert én annál — a mióta  
 Élek nem hallottam szebbet —  
 Szivet lelket ígézőbbet. —  
 Az a Ferkó, ha ráhúzza:  
 A köszivet is szétzúzza,  
 Izeg mozog ott álltába  
 Az embernek keze lába.  
 Hát mikor a klarinét sír!  
 No már akkor senki sem bír  
 A bakával: — tánczra perdül  
 S majd kimászik a bőriből.  
 Hát még — ugy-e szép angyalom?! —  
 Ha megzendül a czimbalom!  
 Akkor fáj ám! — ha Berkesi  
 Keservesen rezegetti.

~~~~~

 SZENTMIKLÓSY

NAGY KÉRDÉS.

A mikor én még nem születtem:
 Hosszú, setét volt éjszakám;
 S ha majd meghalok — akkor viszont
 Hosszú setét éj borul rám. —
 Melyik lesz hosszabb és setétebb?
 Erre nem felelt meg itt még
 Senki sem. — Felelj meg hát magad,
 Te öröklétű bölcsesség!
 „A rövid lét e két setétség
 Között — semmi sem egyéb más;
 Mint az égen egy igen rövid
 És fénytelen csillaghullás.“

SZENTMIKLÓSY.

A GÓLYA.

(Forradalom után.)

Megenyhült a lég — vidul a határ.
 S te ismét itt vagy? jó gólyamadár!
 Az ócska fészket megigazgatod?
 Hogy majd kikölthesd, pelyhes magzatod!
 Csak vissza! vissza! meg ne csaljanak:
 Csalárd napsugár — és síró patak;
 Csak vissza! vissza! — nincs itt kikelet.
 Az élet megfagyott — megdermedett. —

Ne járj a mezőn: temető van ott;
 Ne menj a tóba — vértől áradott:
 S toronytetőn keresve menhelyet
 Tüzes üszögbe léphetsz meg lehet. —

Jobb ha házamról elhurezolkodol;
 De melyiken tudsz fészket rakni? — hol
 Átkos kétségbeesést ne hallj alól, —
 S ne félj az ég istennyilaitól!?

Nem! nem! csak vissza — Dél szigetje vár.
 Boldogabb vagy te, mint mi jó madár!
 Neked két hazát adott végzeted;
 Nekünk csak egy volt: az is elveszett.

Repülj, repülj! — és Délen valahol
 Bujdosóinkkal ha találkozol:
 Mondd meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk,
 Mint oldott kéve — széthull nemzetünk!

Sokra sír — sokra vak börtön borúl!
 Kik élünk: — járunk, búsan — szóttalanul
 Van a ki felkél — és sírva megyen
 Új hont keresni — túl a tengeren. —

A menyasszony meddőségért eped;
 Szülő nem sír — holt magzat felett; —
 A vén lelke — örömmel eltelik,
 Hogy nem kell már élnie sokáig. —

Beszéld el — óh, hogy gyalázat reánk!
 Nem elég, hogy mint tölgy kivágatánk;
 A kidőlt fában örlő szű lakik:
 A honfi, honfira vádaskodik.

Testvért testvér, apát fiú elad!
 Mégis! — erről ne szóljon ajakad;
 Ne hogy, ki távol sír e nemzeten:
 Megútálni is kénytelen legyen!

TOMPA MIHÁLY.

HONFÁJDALOM.

(1848 után.)

Repülnél lelkem! fenn repülnél!

A táj szellőivel,
 Mely a nyílt rónaság felett még
 Szabadságot lehel.

De a magasból földre vonsz le

A súlyós fájdalom;
 Fenn még jobban elődbe tűnvén,
 A sors alázta hon.

A hon, hol egy hős nép bevégzé
 Zajos történetét:

És most egykedvű jóra, roszra,
 Többé sem vár, sem félt!

A föld, hol vérzett, virágzott

Nyolcz hosszú századig;
 A földön, mely már nem hazája:
 Csak mint zsellér lakik!

Óh! puszta! -- el vész nem sokára,
 Vadon költészeted:

Hol a pásztor vigan bogárzó
 Gulyát legeltetett.

Mely oly szabad volt, mint lakója
 Lánczot nem ismere:
 Felhasogatva, s mérve lesz a
 Dús rónaság tere.

A népnek koldús söpredéke
 Felkél nyugat felől
 S a téjjel és mézzel patakzó
 Földön megtelepül!
 S mig önnépünk más nép honából
 Felénk vágyik, siet,
 Mert eltaszítva van szivüinktől,
 Mint parttól a sziget;
 Ki nekünk még köszönni sem tud,
 A kit nem ismerünk:
 A drága véren szerzett földet
 Az osztja meg velünk. —

Ki sem hült még a hős oroszlán ¹⁾
 Bár arcza jéghideg,
 Meg-meg rándul még szive táján
 Egy-egy vérző ²⁾ ideg:
 S felette már a ronda varjak ³⁾
 Csoportja megjelen
 És üt falánk gyalázatos tort
 A félholt ⁴⁾ tetemenn.

Alig hogy a villám lesújtá
 A bérzi keselyűt, ⁵⁾
 A fenn szürkülő sziklaszálon
 Még fészke ⁶⁾ ki sem hült:

¹⁾ a nemzet — ²⁾ jó honfiak — ³⁾ német — ⁴⁾ nemzetenn — ⁵⁾ nemzetet —
⁶⁾ régi dicsősége.

Felette már a ronda varjak ¹⁾
 Csoportja megjelen,
 És út falánk gyalázatos tort,
 A félholt tetemenn ²⁾
 Hol a nyilröptű sólyom ³⁾ is csak
 Nagy félve járt elébb:
 Csipogva fürdik s út tanyát most,
 A szemtelen veréb. ⁴⁾

Ah! mint fáj mind ez a magyarnak,
 S ha ajka ne talán
 Egy bús nótán enyhíti búját:
 Megütköznek dalán.
 A sebzett vad rengetében
 Kinjának hangot ad:
 S magát az eltiprott magyarnak,
 Kisírni sem szabad!
 Ha meghalsz nemzetem! és haláloz
 Ha elvégeztetett,
 Mért nem döfik hát már keresztül
 Egyszerre szivedet?!

Mért gondolnak végperceidre
 Mesterkélt kínokat?
 Hogy mint vak Sámson gúny s kacaj közt
 Szenvedj boszút — sokat!

TOMPA MIHÁLY.

¹⁾ osztrákok — ²⁾ a nemzetenn — ³⁾ Metternik — ⁴⁾ pénáncz-zsandár.

A DIVAT.

No — megvert minket — úgy ingyen
 Kegyelmeből — az úr isten
 Csudálatos maskarákkal:
 Bolond anyákkal s lánykákkal.
 Öltöznek csudálatosan,
 Kontignációs fejök van;
 S ha egyik tán beszédhez fog,
 Sejpít, sápit, nyifeg, nyafog.
 Zsák utcákban nyomorognak,
 Csak úgy tipegnek tapognak:
 S mily rút, ha az a pökhendi
 Alak nem bir szépen menni.
 A sok ringy rongyot az utcán,
 Húzzák vonják magok után.
 És ezek a maskara nők
 Az igazi útczaseprők.
 Az össze vissza húzott vont
 Rongy — arra való, hogy a csont
 S a test rútságát fedezze
 S a világ észre ne vegye!
 Az tehát már valóságos
 Igaz és nagyon világos,
 Hogy ki magát így viseli,
 Éktelenségét fedezi.
 Láthatjátok ebből már is
 Mivé tette — az a Páris
 Lányainkat, hölgyeinket,
 Legbecsesebb kincseinket.

Meg is adták azok nekünk:

Most már semmi becsületünk,
Ha gyűlöljük a divatot,

S nem járatunk divatlapot.

Pedig egy nyomorék kezdte,

A kinek nem volt szép teste,
Most is olyanok követik

S magokat kinevettetik.

Hej! Sok van te benned Páris

Ilyen tinta kalamáris!

A ki mintegy eszeveszett,

Olyan csudabogárrá lett.

Azt gondolod te fehér nép!

Hogy az a divat nagyon szép?

Hsz! hajdan pénzért mutogatták

Az ilyeket a pajáczák. —

Vagy tán véled, hogy kedves — és

Valami nagy művelődés,

Ha divatokat űzöl — s fogsz,

S idegen szavakat gagyogsz!?

Nem teszi ezt jó honleány

Sem falun, sem Pesten-Budán,

Van a magyarnak szoknyája

Szép, de nincs lompos uszálya.

Olyant vegyen rá, ki magyar,

Olyant még maga is megvarr.

Abban szépen jöhet mehet,

Szöhet, fonhat, süthet, főzhet.

Ne heverjen, ne nyafogjon,

Hanem a dologhoz fogjon.

Mert ha ki bár gazdag légyen,

Heverni még is nagy szégyen.

Oh! ha hajdani őseink

Feltámadnának — s hölgyeink'
Meglátnák — mit gondolnának?

Nevettökben meghalnának.

No hisz a majom természet

Oly erőt sehol sem is vett
Az egész széles világon,

Mint szegény Magyarországon.
Hogy is tud elkorcsosulni

S oly czudarul elfajulni
A nőnem? miként mi nálunk:

Ilyen fajból nem instálunk.

A honnak is az a baja,

Hogy korcs lett a régi faja:
Nőinknél — csak bál, színház — és

Pipere, pompa, fényűzés.

Még a férfit is az teszi

Rosszá, mert észre azt veszi,
Hogy nejét pénzzel nem győzi —

S mit tesz? Hazáját lefőzi.

Elég volt már eddig várni,

Elég a bolondját járni.

Divatozó nők ölik a

Hazát meg — s nem politika.

Kinek nem ruhája:

Ne vegye magára.

SZENTMIKLÓSY.



A SZOMORÚ NÓTA.

Temetőbe vágtam a furulyám,
 Azért olyan szomorú a nótám.
 Temetőbe hervad szép virágom,
 Azért nincsen életem, világom.
 Nagyon üres ez a világ nekem!
 Eltűnt belőle kedves mindenem:
 A temető tőlem elrabolta,
 Nem jöhetek kedvemhez azóta!

SZENTMIKLÓSY.

A MAGYAR JELLEME ÉS JELLEGE.

Nincs szebb, mintha a mosolygó
 Szemből a nyájas arczon
 Elcsurdul az örömkönyű:
 Mivel olyankor azon,
 Maga csepeg ki a hív
 S olvadozó meleg szív. —
 Ilyen szép a magyar mikor,
 Honáért gerjede s vív.

Érteszsz te isten engemet,
 Jó fiadat, mivel e
 Kebelbe — a magyar szívet
 Te forrasztottad bele.
 Én felteszem mindenem,
 Hogy Mózesként is — te nem

Azt bántad meg, hogy a magyart
Teremtetted — Istenem.

Hajdan az idők viharzó
Tusáiban, e nemzet
Küzdött, vítt, s aczél mellében
Gyémánt jellemet rejtett;
Mert már az tudnivaló,
S oly igazság, mint a hó:
Hogy a jóltermett magyarnak,
Karja erős, szive jó.

Bölcsőjében ez a nemzet,
Egy még nem idomított
Jóhajlamú, talpraesett
Gyermekekhez hasonlított. —
Darabos volt és heves,
S szélyeltépett egy öles
Kigyót ő is — mint hajdanta
A csecsemő Herkules. —

De most már, mint ezer éves
Érett nemzet — lám nem oly
Zordon — hanem mívelt lelke,
Szelíd és nyájas komoly;
Letette a száz harczot
S ezer csatát vítt kardot:
Szive s esze tolmácsául
Ő is tollat ragadott.

Ah! a magyar tiszta fejű,
S teremtmő lélekkel bír;
Bír — mert költészetein a
Szív és lélek együtt sír.

Nem a tarka képzetek
 És sok üres nézetek
 Viszik tollát, hanem forró
 Szivből szakadt érzetek.

Jó kedvéből szerzé isten
 A magyart, nyelvét, honát;
 Itt keresse hát kiki el-
 Vesztett paradicsomát.
 Van itt jó szív, barátság,
 Bor, búza és szabadság.
 Jobb itt egy óra, mint máshol
 Egy örökkévalóság.

Nincs a fecskének hazája,
 Ő hűtlen és szökevény,
 Oly mágnásnak sincs, ki mindig
 Kószál, s honn csak jövevény.
 Lám a fecske — még a tél
 Messze van — már útra kél.
 Így fut hona telétől a
 Fecske-magyar — s kint fecsél.

Jaj! a szívnek, mely örömét
 Körén kívül kergeti.
 Jaj! kinek vágyát egy ország
 Ki nem elégitheti!
 Sem Bécs, Páris, sem London,
 Nem segít oly bolondon;
 Mert sehol sem adhatunk túl
 Minden bajon és gondon.

Én kisdéd örökségemen
 Békésen éldegélek,
 Jogszerűleg munkálkodom,
 És senkitől se félek.
 Ha áldás ér vagy kár sujt:
 Hív angyalom csókot nyújt,
 Melylyel mennyei kéjre és
 Égi boldogságra gyújt.

Látok oly ősi nyomokat
 Egyszerű lakom körül,
 Miket maga a nagy idő
 Tisztel s fenntart tükörül.
 Úr vagyok kis körömben,
 Boldogságban, örömben
 Kelnek, nyilnak szabadságom
 Virágai keblemben.

Rajta hát magyar véreim!
 Mulassunk, vigan legyünk,
 Páris kéjhulladékiért
 Mi Frankhonba nem megyünk.
 A magyar mulatsága,
 Tánceza és barátsága
 Oly kellemes, hogy még oda
 Csak egy nemzet sem hága.

A magyar öltözetében
 Is oly izlést követett,
 Hogy más nemzet azt gondolná,
 Nadrágostól született.

Még is vannak óh! óh! óh!
 Oly izléstelen bohó
 Prundrában telhetetlenek,
 Kiknek az nem szép, nem jó.

A magyar, ha nagyságának
 Érzetében felvidúl,
 S mint Libán karcsú ezédrusa
 Büszkén tánczolni indul:
 Ahozképest minden más
 Táncz — tipegés topogás,
 S azt csak ép' magyar tudja ki-
 Rakni, nem holmi csámpás.

A magyarnak ékes nyelve
 Kellemes és hajlékony,
 Kiejtése kerekded, és
 Mint szükség: vastag, vékony.
 Mért hát, hogy meg nem tanul
 Más nemzet, jól magyarul?
 Lám a magyar beszél német-,
 Tót-, francz-, olasz-, angolúl!

A magyarnak vitézségét
 Ismeri egész világ;
 Ha szívesen harczol: soha
 Senki elébe nem vág.
 Hej! a magyar — szép hona
 Sorsában — jó katona,
 Jó, mert karja kardjára még
 Gyalázatot nem vona.

Ha történt is, hogy nem győzött:
 A szerencsejátéka
 Volt oka — és nem Árpádnak
 Jó vérű ivadéka.
 Hol van nemzet, hol van hon?
 Császár vagy Napoleon,
 Ki örökös győzelmet nyert
 Volna — a vérpiaczon?

A magyarnak természete
 Őszinte, nyájas, csendes,
 Életmódja, öltözete
 És munkássága rendes.
 Büszke — hamar még sem sért,
 Tiszteli az embervért;
 Rokonszivű, nem boszuló,
 Megbocsát a vétségért.

A magyarnak szokása mind
 Egyszerű, sajátságos,
 Társalgásában nem feszes,
 Sőt nyílt és barátságos.
 Örömeke — mint más
 Nemzeté — nem czikornyás,
 Hanem egy nemes kebelben
 S szívben, — szabad vérfolyás.

A magyar, alacsonyságra
 Fejét soha sem veti,
 Majmot, kutyát ő nem nyaggat,
 A medvét nem bőgeti;

Nem farag fabábokat,
 Nem tart komédiákat,
 Nem kornyikál pénzért s nem hord
 Koczkázó asztalokat.

A magyarnak mindene van,
 S mindene jó: — felettem
 Örködő ég! áldalak, hogy
 Magyarnak születhettem.
 Ide jőjjön, e honba,
 E szép paradicsomba,
 A ki boldog akar lenni:
 Nem Bécsbe, Lizabonba.

A magyarnak alkotmánya,
 Jó hona s oly törvénye
 Van — mely mellett szabad — még sem
 Vihet senkit önkénye.
 Nincs is egyéb bajunk más,
 Mint egy kis hascsikarás;
 De majd ezen is segít a
 Jobb jövőendő — s haladás.

SZENTMIKLÓSY.

A SZERELMES LÁNYKA.

A virágnak megtiltani nem lehet,
 Hogy ne nyiljék, ha jön a szép kikelet.
 Kikelet a lány, — virág a szerelem:
 Kikelettel virítani kénytelen.

Kedves babám! megláttalak s szeretlek,
Szeretője lettem én szép lelkednek,
Szép lelkednek, mely mosolyog szeliden,
Szemeidnek bűvös bájos tükrében.

Titkos kérdés keletkezik szivemben:
Mást szeretsz-e gyöngyvirágom vagy engem?
Egymást űzi bennem e két gondolat,
Mint őszszel a felhő a napsugarat.

Jaj! ha tudnám, hogy másnak vágy csókjára
Tündér orczád tejben úszó rózsája:
Bujdosója lennék e nagy világnak,
Vagy odadnám magamat a halálnak.

Ragyogj reám boldogságom csillaga,
Hogy ne legyen életem bús éjszaka;
Szeress engem szivem gyöngye, ha lehet,
Hogy az isten áldja meg szép lelkedet.

PETŐFI.

A SZOMORÚ FURULYA.

Kis furulyám szomorúfűz ága,
Temetőben szomorkodik fája.
Ott metszettem azt egy sirhalomról,
Nem csuda hogy oly siralmasan szól.

Ott hunytál le kedves szép csillagom!
Ragyogásod többé nem láthatom;
Hogyne volna hát sötét világom?
Hogy volna hát élni kívánságom?

Haza ballag nyájam estefelé,
 Én ballagok a temető felé;
 Kél a holdnak halovány orcája,
 Kél furulyám epedő nótája.

Addig epeszt a bánat engemet,
 Addig-addig nyögöm keservemet,
 Mig egyszer a hanggal egyetemben
 Lelkem is a túlvilágba reppen.

PETŐFI.

B O R D A L.

Rég veri már a magyart a
 Azt sem tudja, milyen lesz a
 Lesz-e még ezen a földön
 Örüljön-e, búsuljon-e?

teremtő,
 jövődő;
 jó napja,
 nem tudja.

De ha Isten bút adott e
 Azt is adott, mivel a bút
 Hol terem több jó bor és több
 Mint itt belől Magyarország

nemzetnek,
 ölje meg.
 szép leány?
 határán.

Leányt ide, leányt az én
 Hadd szorítsam két kezemmel
 Hadd szívjam ki édes lelkét
 Vessek számot sok keserű

ölembe,
 szívemre;
 csókommal,
 bajommal.

Hát az a bor? hej! a borral
 Sirja belém piros könnyét
 Piros könnye tüzes, mint
 A kialudt életet is

ide már,
 a pohár;
 isten nyila,
 felgyújtja.

Te meg czigány húzd rá, majd ki-	fizetem,
De úgy húzd, hogy megrepedjen	a szívem;
Repedjen meg örömében,	bujába',
Igy vigad a magyar ember	hijába'.

PETŐFI.

A BOJTÁR.

Kondorosi csárda mellett
Gulya, ménes ott delelget,
Csárdabeli szép asszonynál
Bort iszik az öreg bojtár.

Öreg bojtár, kis számadó,
A főcsikós után való.
Leánykákért élő, haló,
Menyecskék kedvére való.

Hej, korcsmáros! hova lett kend?
Furcsa rovás megy oda bent,
Hiba van a kréta körül,
Egyet felir, kettőt törül.

Hej, korcsmáros! eb az ingét,
Elszeretik a menyecskét;
El van az mér réges régen,
A felől már alhatik ken'.

PETŐFI.

A JEGYKENDŐ.

Hej! iharfa juharfa,
 Patyolating kivarva;
 Tudod pajtás ki varta?
 Az a kis lány,
 Az a kis lány
 A barna.

Patyolating, jegykendő,
 Múlik az ó esztendő;
 Karácsonyban hirdetnek,
 Innep után,
 Innep után
 Esketnek.

Verje meg a bubánat,
 Ki elszólja babámat.
 Jár a világ rossz szája,
 Ne hajts rózsám!
 Ne hajts rózsám
 Reája.

PETŐFI.

A KIS BABÁK.

Szeretem én a kis babákat,
 Mint angyal a liliom szálát;
 De még jobban a felnőttet,
 Mint kis méh a mezőket.

Jer hát ölembe, barna lányka,
 Hadd nyomok egy csókot ajkadra.
 Bibor ajkad édes, mint méz,
 Érted szívem halni kész.

PETŐFI.

KESERGÉS.

Nem mondom: hogy szeretlek,
 Mi haszna mondanám,
 Te szómra nem hajolnál,
 S csak búmat toldanám.

Nem mondom: mint szeretlek,
 Ki lelne arra szót?
 Nem érez, a ki szeret,
 Szavakkal mondhatót!

Nem mondom: e kebelben
 Mi kín dül s fájdalom,
 Az ilyen fájdalomnak
 Legjobb a sirhalom.

BAJZA JÓZSEF.

TISZA.

Lefelé folyik a Tisza,
 Nem folyik az többé vissza.
 Rajtam van a babám csókja,
 Ha haragszik vegye vissza.

Falu végén van egy vályu,
 Abból iszik háromszáz juh:
 Én vagyok a vízmerője,
 Barna kis lány szeretője.

A RAGYOGÓ CSILLAG.

Nézz babám a szemembe:
 Mit olvasol belőle?
 Úgy-e azt mondja,
 Úgy-e azt mondja:
 Te vagy bús szívemnek
 Ragyogó csillaga.
 Csillaga, csillaga!
 Csillaga, csillaga!
 Te vagy bús szívemnek
 Ragyogó csillaga!

K É R D É S.

Ha elmúlik a tavasz rózsája
 S tőled a sors engem messze vet:
 Fogsz-e, kedves! emlékezni rája,
 Ki téged oly hiven szeretett?
 Ha szivárvány kél a láthatáron,
 S te azt talán gyönyörrel szemléléd:
 Tudd meg, hogy hű szerelmem sugára
 Ragyog messze távolból feléd!

AZ ÉN GALAMBOM.

A csillagos kék ég és az én galambom,
Mind a kettő oly szép, hogy ki sem mondhatom.
Én legalább, míg a nagy világot jártam,
Szebbet soha az én rózsámnál nem láttam.

ANDALGÁS.

Ha én azt megtudhatnám	tudhatnám,
Szebbet szeretsz nálamnál	nálamnál:
Itt a Tisza partjánál	partjánál,
A Dunába ugranám	ugranám.
Mikor a lány ruhát mos	ruhát mos,
Akkor soha sem álmos	sem álmos;
Gondolkozik felőle	felőle,
Hol van a szeretője	retője.
A marosi hegy alatt	hegy alatt,
Legeltetem lovamat	lovamat;
Vedd meg édes galambom	galambom,
Egy pár csókért odadom	odadom.
Elhagyott az Erzsike	Erzsike,
A lányok legszebbike	szebbike,
Találok én szeretőt	szeretőt,
Minden ujjamra kettőt	ra kettőt.

AZ ÉLET.

Azt mondják, hogy az élet színpad,
 És minden teremtmény színész:
 Hol miliárdféle szerepet ad
 Egy legbölcsebb isteni kéz.
 És fájdalom, az ember az épen,
 Ki leggyengébb mindig — szerepében.

A virág nő, nyílik, majd lehervad,
 A fa zöldül, terem s kidül.
 Szerepök le van játszva, s a színpad
 Függönye nekik legördül.
 S rá zendül a tavasz primadonnája:
 A kikelet bájos pacsirtája.

Mézet a kis méh, a pók mérget önt,
 S finomúl szövöi hálóját.
 A fülmile követve az ösztönt,
 Idejében zengi dalát.
 S pompásan világítják ki, magok
 A színházat a csillagok.

Az üvöltő szél s tenger zugása,
 Az ég éles dördülése,
 A kis hangya gyöngé sohajtása,
 S a szúnyog vékony döngése,
 A fűge hiúz s a lomha lajhár:
 Szerepében mind pontosan eljár.

Ah! de az ember! kinek szerepe

Öröm, kín, fájdalom, jólét

És boldogság kinos vegyülete:

Gyakran téveszti szerepét.

S bukását vad sorsa kineveti,

Tapsok helyett gúny s kacaj követi.

Mi a földi öröm? — egy csepp nektár

Éltünk méregtengerében;

Hát a boldogság? — egy vékony sugár

Küzdelmünk örök éjében.

S még vigasztalásunk sem egyéb más,

Mint folytonos remény és csalódás.

A növényvilág — érzéki élet

Nélkül küzd az elemekkel;

Az állat — öntudatos eszmélet

Nélkül vív szenvedésivel.

Az embernél az öntudatos ész

S fájó szív is, csak átok és csak vész.

Az állatok, virágok, növények:

Együtt tűrik s szendergik át

(Vagy elköltöznek mint jövevények)

A télnék zsibbasztó álmát;

De míg egy ember tánczol és örül:

Millió szenvedő veszi körül.

Az embernek, hogy örülni tudjon,

Vagy bújába mélyedhessék;

Hogy pillanatnyi jó kedvet hazudjon,

Vagy hogy kétségbe ne essék:

Pajtás, bál, táncz, muzsika és bor kell,

Ezt az állat keblében leli fel.

Az ember volna, kinek számára
 Legtöbb örömforrás buzog,
 Neki nyíl a kikelet virága,
 Az ősz mustja neki csorog;
 Boldogságát hát mi dúlja szét?
 Az, hogy összezavarja szerepét.

Én hát, hogy e földi szerepemet
 Ne tévesszem: sűgőt veszek,
 A ki — ha sok gond lepi fejemet
 S olykor talán megtévedek —
 Mint őrangyal, a szerep végeig
 Híven megsűgja: mi következik.

Azt is mondják, hogy az élet tenger,
 S minden teremtmény tengerész;
 Ezen is a boldogtalan ember
 Legtöbbet küzd s legelébb vész.
 Mert míg egy sajka könnyedén repül,
 Körülötte millió elmerül.

Itt a sorsnak kemény csapásai:
 Szirtek, zátonyok, örvények,
 A bajok megdúló hullámai,
 A gyönyör: sziréni ének.
 Induló pontja a rengő bölcső,
 Kikötője a csendes temető.

Sajka, mely küzd a hullámokkal,
 Ez a rozzant emberi test,
 Mely megvívni a dúló habokkal
 Most erőtelen, majd meg rest.
 Világító tornya: a vallás s hit,
 Mely a kikötőn túl is világít.

Vitorlái a vívó sajkának:
 Repkedő tarka remények;
 Evezői s víg haladásának
 Segítői: az erények;
 Kormányja pedig nyugalom, és vész
 Között — a nemes erkölcs — szív és ész.

A sajka sokszor túlterhelve van
 A gond- és életterhekkal,
 A kormányos egyedül sáppadtan
 Vív a dúló elemekkel,
 S ha nincs hív segítője — egyedül
 A hullámok közt hamar elmerül.

Én is hát, hogy az élet tengerén
 Biztosabban haladhassak,
 Életem kies kikeletén

Veszek, kihez így szólhassak:
 Angyalom! hányj ki a sok teherbül,
 Mert különben sajkánk elmerül.

* * *

A kiket az élet terhe nem nyom
 S a pályán vígan haladnak:
 Mondják, hogy az élet paradicsom,
 S nekik sok igazat adnak;
 Mert valóban — a mennyiben az
 Ég azt úgy akarja — tehát igaz.

A hirhedt Éden a boldogságnak
 Csak eszményképe, mit Isten
 Példányúl tűzött ki a világnak,
 Hogy abba siessen minden;
 Mert az Isten öröm s boldogságra
 Teremtett mindenkit — e világra.

Ah! de az ember mindjárt kezdetben

A kigyóval tanácskozott:

Mely ebben a világi életben

Annyi vészt s romlást okozott.

Most a hajdani kigyó helyébe

Milliárd dúl a szív Édenébe.

Ha az a szív, mint isten remeke,

Csak szerelemmel lángolna:

Akkor a föld bujdokló gyermeke

Most is Édenébe volna.

Nem állna most is lángpallosával

Szembe amaz angyal a világgal.

Nem azt értjük, hogy a föld magába

Teremjen: ez átok lenne.

Aki azt kívánná, az is kába

Volna, hogy semmit se tenne;

Sótt hogy kiki boldog legyen: mindent

Kell tennie, fent, középen és lent.

De értjük: hogy keble Édenéből

Kiüldözi magát és mást,

S a szívből — ez isten remekéből —

Ember készít átkot, romlást.

Nagy teremtető! — talán te tévedtél,

Hogy embert s szívet így teremtetél?

Oh! nem — mivel ha ő oly jó volna,

Milyen tőle kitelhetne:

Előtte az ég is meghajolna

S sok könnyet elkerülhetne.

Nem volna Édenéből kizárva

A szenvedő, a hervatag árva.

Minek az irigység? s a dúló harc?

Mi az a gyilkos vitézség?

Mi az a harci dicsőség s kudarc?

Haragszik azért a jó ég!

Hisz mennyben béke s szeretet honol.

Hol ez meg nincs — ottan van a pokol.

Ha az ember olyan volna minden

Ponton, mint kellene: az el

Nem hordozható szenvedéseken

Nem törnék meg annyi kebel;

Felszáradnánk hulló könnyeinkből,

Nem nőne tüske verítékinkből.

Nem volna annyi keserv, annyi jaj!

S annyi kebelre csüggedt fő.

Nem repülne fel annyi tört sóhaj!

Nem volna annyi szenvedő.

De a szét-öznés száműzte magát!

Földünkről az isten országát.

Én tehát ily szét-öznő nem leszek:

S felkeresem ki engemet

S kit én boldogítandok, s elveszek

Egy angyalt, ki Édenemet

Láng szerelmével őrzi a kaján

Világ ellen — szívemnek ajtaján.

SZENTMIKLÓSY.



JOLÁNKA SIRVERSE.

Itt nyugszik egy
 Keservesen megsiratott
 Kedves halott,
 Ki szüléi kebelében
 Mély fájdalmat
 S dúlt világot hagyott.

Az égnek ez
 Átszellemült s megdicsőült
 Szép angyala,
 Mint félélves kis csecsemő,
 Az egekbe
 Láng szárnyakon felszárnnya.

SZENTMIKLÓSY.

LEMONDÁS.

Csalfa lányka! tudod mit fogadtál,
 Mikor velem összetalálkoztál?
 Mikor engem csókoltál, öleltél,
 S nekem örökhűséget esküvél?

Tudod-e, hogy akkor mit beszéltél,
 Mikor nekem bokrétát kötöttél?
 Azt mondtad, hogy majd te leszel nékem
 Hív angyalom, kedves feleségem!

Mondtál te többet is, nagyon sokat;
De én most nem számlálom azokat.
Minek? hiszen magad is tudhatod,
S magadat meg nem hazudtolhatod.

A bokrétád még el sem hervadott,
S hű szerelmed immár elhamvadott.
Szalmatűz volt — s így parázsa nincsen,
A mi engem többé melegítsen.

Nem átkozlak, nekem nem szokásom:
Majd megátkoz sorsod, azt jól tudom;
Mert ha te most én tőlem így megválsz,
Többé ilyen hű szívre nem találsz.

Ha a sors üldöz s kerget a világ:
Vigyázz! hogy abb' a tövisbe ne hágj,
Melyet az én hű szívembe toltál
Azzal, hogy most tőlem elpártoltál.

De hiszen mit is törődöm rajta?!
Hisz a nőnem majd mind ilyen fajta,
Ha leszakad ilyen hitvány gombház:
Lesz helyette minden újjamra száz.

SZENTMIKLÓSY

BIRÓ URAM!

Biró uram! eb a lelkét,
Nem jól megy itt a dolog:
Hol az egyik, hol a másik
Eskütt uram tántorog.

Abb' a fránya „Kis pipába“
 Addig addig pipázik
 Egyik másik eskütt úr, hogy
 Mint a kender elázik.
 És az érdeklett családok
 És a község restellik,
 Mint az egyszeri taliga,
 Hogy eskütt úr megellik.
 Még maga bíró uram is
 Gyakran összevissza lép,
 Mikor parancsolni megyen,
 Pedig az nem igen szép.
 S pedig nem a község terhe
 Alatt ingadoz lába,
 Hanem meggyengültek abba
 A gonosz Kispipába.

Ha számolni összemennek
 Bíró uram házánál:
 Jegyző uram sem igen jobb
 A Deákné vásznánál.
 Szolgabíró úr sem sokat
 Gondol a számadással,
 S összevissza cserélgetik
 A számokat egymással.
 A nép? — Komám! úgymond egyik,
 Hisz a hiba még nem oly
 Nagy, hát én nem szólok; te meg
 Esküdt leszel, te se szólj.

Bíró uram! eskütt urak!
 Nem jól megy itt a dolog,

Igy a község kelmetekkel,
Nagyon hamar vargát fog.

Az előjáróknak mindég
Tüköröknek kell lenni,
Jópéldával előlmenni;
S hol csak lehet jót tenni.

Nagy számadás s felelősség
Van a bírák vállain,
Ki azt nem érzi, s a népet
Rongálja: az rossz Kain.

Kétféle a nép szüksége
Mindenütt már a mai
Világban, tudniillik a
Szellemmi és anyagi.

E két téren kell hát hatni
A jó előjáróknak,
Igaz ítéletet tenni
Igazságot váróknak.

Felügyelni, hogy a vallás
Tiszteletben tartassék.

Vigyázni, meg ne táguljon
A rendet fenntartó fék.

A tudományt, míveltséget
A nép között ápolni.

A bűnt, istenkáromlást és
Tivornyákat gátolni.

Iskolákat, könyvtárakat
És olvasó köröket

Szervezni, és segíteni
A jóra törekvőket.

Jutalmazni azokat, kik
 Magukat kitüntették,
 Az erkölcs s becsület terén
 A mit kellett megtették.
 Anyagilag is nagyon sok
 Teendője van a jó
 Elöljáróságnak, ha az
 Hű és életrevaló.
 Az okszerű gazdaságban
 Jó példával megy elő,
 Rendszerben van a határban a
 Szőlő, vetés, legelő.
 Útak, hídak, gulya, ménes
 S kútak jó rendszerben vannak,
 S így a népek dolgaikban
 Szépen, vígan haladnak.
 S miután az állatokat
 Elhanyagolják sokan:
 Az állattenyésztésre is
 Feleltébb nagy gondja van.
 Méhészetet, selymészetet
 Szinte igen hatalmas
 Módon sürgetik, hol a táj
 Arra elég alkalmas.
 A gyümölcsészetet is, mint
 Nagy jövedelmi forrást,
 Sürgeti s szigorúan meg-
 Bünteti a fa rontást.
 Benn a községben, és pedig
 Hogy soha még csak egy ház
 Se szenvedjen kárt vagy tüzet,
 Nagyon előre vigyáz.

S hogy még nagyobb biztonságba
 Tehesse a faluját:
 Rá sürgeti a népet, hogy
 Biztosítsa vagyonát.
 Sőt mivel a kárt többnyire
 Kis gyermekek okozzák,
 Tehát az óvodákat is
 Rögtön életre hozzák,
 Hogy a kicsinyek testileg
 Ottan megóvassanak,
 Egyúttal a lelkiekben
 Is gyarapodhassanak.

Igen! igen! birák urak!
 Ma már sok a teendő.
 S a jó előljáróknak a
 Fejök ilyenekben fő.
 A községek előmentét
 Már a mai világban
 Máshol szoktuk eszközölni,
 Nem ott a Kispipában!

SZENTMIKLÓSY.

ELCSÜGGEDÉS.

Már énnekem vigasztalást
 Bánatomban le kell innom
 Az irgalmát! — ide azzal
 A bú vagy én — de egyikünk
 A búbanat gonosz féreg,
 A kebelbe életet s vért

Mi sem ad,
 Magamat.
 A borral,
 Bele hal.
 Rosz madár:
 Lopni jár.

A búbanat szívet rágó
 Borral lehet, borral kell
 Óh! halál! te nagy kérdő jel
 Nem felelt meg sem idő, sem
 Mivel áldassz, mivel versz a
 Lesz-e ott is élet, jó bor?

Ürgefi,
 Kiönteni.
 Melyre még
 Bölcseség:
 Sír után,
 S szép leány?

PETŐFI.

BÚSONGÁS.

Azt mondják nem adnak
 Engem a rózsámnak, :/:
 Inkább adnak másnak, annak a hat ökrű
 Fekete subásnak.
 Édes anyám kérem,
 Ne rontsa meg vérem, :/:
 Mert én azt ígérem, hogy én a rózsámmal
 Holtomig beérem.

AZ EGRI BALOLDAL DALA.

Dobó fészke hol születtem,
 Benne igaz magyar lettem;
 Nem adom el pénzért magam,
 Függetlenség a jelszavam.

Az egri név olyan nagy kincs,
 Melynél nagyobb a papnak sincs;
 Jó hirnevem nem eladó,
 Nem kell érte borraivaló.

Török vérből termett borom
Oly fekete, mint a korom;
De szennyet csak arra borít,
A kit könnyen eltántorít.

Becsületem oly erős vár,
Mit vívni is tetemes kár;
A pap ugyan megint fárad,
De nem adom fel a várat.

Borom, nevem hires nekem,
Országos a becsületem,
Szert reája azzal tettem,
Hogy a hazát hőn szerettem.

Mely hazámnak oly sokat árt,
Haldoklik itt a Deák-párt,
S biztos jele a halálnak,
Hogy követet sem találnek.

Fehér toll és fehér zászló,
Minn „igazság“ arany jelszó:
Síríg hű leszek hozzátok;
A ki elhagy, érje átok!

Ha a halál a sirba tesz,
Sirvirágom is fehér lesz,
S a mely együtt porlad velem,
Fehér lesz a szemfedelem.

Van zászlómnak egy vezére,
Sokszor biztam már kezére,
És ő mindig hiven védte,
Áldja meg az isten érte!

Most is neki — neki adom,
 Őt soha meg nem tagadom;
 Ő sem hagy el soha engem,
 Csiky Sándor a követem.

NEMZETI KORTES.

PÉCSI BALPÁRT DALA.

Ki van tűzve a nemzeti lobogó,
 Rajt' Irányi dicső neve látható;
 Irányi Dániel lesz a követünk,
 Meghozza ő a szabadságot nekünk.

Jó barátim, polgártársim! szaporán,
 Fogjunk kezét, testvérlétre igazán.
 Válasszuk meg Irányit most követnek,
 Mert ő tudja nagy baját a nemzetnek.

Szenvedett ő velünk együtt eleget,
 Velünk együtt túrja-marja a földet;
 Tudja ő, hogy mi a pótlék és adó,
 De még azt is, mi az egzekúció.

Mert csak olyan ember lehet a követ,
 A kit a nép szive mélyéből szeret,
 Ki a hitben különbséget nem talál,
 Legyen az bár cigány, török vagy tatár.

Irányi szereti honát igazán,
 Nem is lehet mássa senki nyomdokán.
 Adja Isten ezer évek alkonyán:
 Legyen boldog minden honfi s honleány.

Biztos helyre tették le a talpkövet,
 Irányi lesz, senki más, pécsi követ.
 Adja Isten, hogy még száz évet éljen
 S legyen boldog nagy hírében, nevében.

Nem is követ, ki nem képes szólni,
 Ki nem képes a hazáért harcolni.
 Nem kell kvóta és a közösügy nekünk,
 Éljen! éljen Irányi! a követünk.

MARKOVICS GYÖRGY.

N Ó T Á K.

1.

Este van, este a csillag hull,
 Ugat a kutya a kis kapun.
 Este van, a csillag hullása
 Legények, szeretők járása.

Kinyilt a viola, a teljes,
 Eljött a szeretőm, a kedves;
 Nincs is több violám ez egynél,
 Szeretőm — annál a kedvesnél.

2.

Fecske, gólya költözik már,
 A leány is mind csapodár;
 Azért hogy elhagyta babám,
 En a kútba nem ugrom ám.

Fecske, gólya majd visszajő,
 Így van ezzel sok szerető;
 Hiszem az én istenemet,
 Te is megbánod még eztet.

3.

Mindig bánom a mig élek,
 Mindig sir bennem a lélek,
 Hogy tégedet, kedves alak,
 Oly nagyon megbántottalak.
 Hej! nagy is a búbanatom,
 Oly nagy, hogy ki sem mondhatom.
 Az víz siromba engemet,
 Ez a nagy bánat eltemet.

4.

Az alsó csárdában jó egri bort mérnek,
 Szép piros színe van, mint a piros vérnek;
 Piros bort ittam én, piros vagyok tőle,
 Piros lány nyujtotta, pityós lettem tőle.

Szép lány! nem iszom én többé a borából!
 Mert az eszem s szivem kiesett sodrából.
 Még eszem csak ott lesz a kerékvágásba:
 De szivem elvesz ily nagy zenekonába!

Ej! ha még egyszer bevetődöm Berénybe,
 Lányka! nálad hagyom szivemet cserébe,
 Hiszem, hogy szivemet te meg fogod szálni,
 Ha igen — tőled nem fog soha megválni.

Csaplárosné lelkem! rójja fel a borom,
 Ne bánja, hogy mostan így esett a sorom,
 Feljön még a csillag a csillagos égre,
 Akkor én nem jövök, de szállok Berénybe.

5.

Kimentem a piacra nagy Bajomba,
 Szörnyű búmra, bánatomra, bajomra:
 Piros rózsára alkudtam s nem adták
 Azt a rózsát — hej! tőlem megtagadták!

Járom-kelem a piacot azóta,
 Hogyha még egy olyan szép rózsza vóna.
 Akadtam is egy igen szép fehérre,
 Egy asszonynak virágos kis kertjébe.

KÉPES NÉPUJSÁG.

A VADÁSZ KALAND.

Gyurka bátya, mint nagy vadász,
 Itt-amott addig vadászott,
 Özvegy Bodrinénál addig
 Csúszott-mászott-kanalászott:
 Hogy Gyurka bátya vesztire
 Bak helyett most nőtényt löve.

Gyurka bátya, mint nagy vadász,
 Ha vadászni ment ezelőtt,
 Bár mint vigyázott magára,
 Mindig folyvást bakokat lőtt;
 De most az egyszer — ebrázta —
 Biz ő szépen elhibázta.

Gyurka bátya, mint nagy vadász,
 Sütni-főzni is jól tudott,
 De most szerencsétlenségre
 Kásája megkozmásodott.
 Szagos lett s annak felette
 Még száját is megégezte.

Gyurka bátya, a mint illik,
 Ezt már nagyon restellette,
 S hogy rá ne ismerjen senki,
 A szakállát is levette;
 Úgy hogy franciásan álla
 Egészen kopaszon álla.

Kétfelől pedig pofáján
 Hatalmas szakál diszelgett.
 Bajszát eddig kipedrette;
 Most az is sors prédája lett.
 Úgy, hogy ha tükörbe nézett,
 Maga is majd álmossá lett.

Ez eddig is untig elég
 Csapás volt Gyurka bátyára,
 De hát mit tegyen az ember,
 Ha szorít vadász-csizmája?
 Biz őt így is felismerték,
 S hogy uj bakot lőtt — nevelték.

No még eddig is mind hadgyán,
 Ez csak vadász kaland volna:
 Csak az a nyelves Bodriné,
 Csak az mindig ne papolna!
 De a kaland vége az lett:
 Kétszáz forintot fizetett.

Gyurka bátya! Gyurka bátya!
 Nagy mostan a fegyveradó,
 S kivált tilosban vadászni
 Azzal bizony nem igen jó.
 Jobb, ha fegyverét elteszi,
 És többé elő sem veszi.

SZENTMIKLÓS.

A BARÁTSÁG.

Hív barátság szülte vigság
 Az igaz földi boldogság;
 Szívünk a hol összelángol:
 Nagy teremtőnk is ott honol.
 Bús szív lakja s tél dúlja azt,
 Kit a barátság nem gyúlaszt.
 Dúlja is, ki az ellen vét,
 Morfondirozza le éltét,
 Napjait hadd prédálja el
 Hóbortos bölcseségével.
 Mi pedig majd vigan leszünk,
 Ha lesz mit: iszunk és eszünk.

Öleljük hát most egymást át,
 S éldeljük az élet javát;
 Éldeljük, mert éltünk oly kert,
 Hol kiki csak egy rózsát nyert;
 Mégis ah! minden percenét
 Egy levelkét porba temet!

De mi közünk most a porral,
 Sokkal több van a jó borral.
 Éltünk virága ha lehull,
 A siron túl majd felvirul.
 Vigadjunk barátim! hogy el
 Ne késsünk rövid éltünkkel.

Szívemnek két drága kincsét,
 Honom s kedvesim jólétét
 Úgy szeretem, mint életem,
 Mint istenem s idvességem.
 Kinek baráti nincsenek,
 Hona sincs a csak jöttmentnek.
 Pedig itt mennyi hontalan
 Tolakodik haszontalan,
 Kinek nincs sem jó barátja,
 Sem országa, sem hazája;
 Mert nem mind honfi és barát,
 A ki annak mondja magát.

Éljünk ezért a szép honért,
 Melyért a magyar ontott vért;
 Éljünk ennek a nemzetnek,
 Éljünk e sokat vérzettnek.
 Korcs fattyú az, nem hű magyar,
 A ki csak magának kapar.
 Korcs az is, és nem Hunnia
 Édes szülötte, a ki a
 Szép magyar föld jóvedelmét
 Külföldön pocsékolja szét.
 Mi hát, hív magyarok, honunk
 Javáért éljünk, áldozzunk.

E szép földet, mely engemet
 Szült és termi örömimet,
 E szép földet, mely engemet
 Szült és szülte kedvesimet,
 Véreből szeretem: — s ki nem
 Szereti, — verd meg istenem!

Ki e hazát nem szereti
 S az idegenért megveti:
 Nem méltó levegőjére,
 Nemhogy búzakenyerére;
 S ily mostoháit itt ott a
 Krumplira is szoritotta.

E jó hazát, mely reánk át-
 Sugározza szabadságát,
 Mely hírében, nagy nevében
 Osztogat s dicsőségében:
 Ha ki nem szeretné, legyen
 Jutalma rabláncz és szegény.

Kiben a magyar dicsőség
 Nemes büszkeséggel nem ég,
 S ki nem érzi, hogy magyar: hát
 Tegye le magyar poharát.
 Tegye kezét szűk keblére,
 S igyék vizet nyirfa lére.

E jó hazát, mely bort, búzát
 Bőven terem: öleljük át;
 Szeressük hön ezt a földet,
 Mely sok bánatot eltemet,
 Mely ha könnyeink elissza,
 Jó borban termi azt vissza.

Magyar! magad búval ne öld,
 Tejjel mézzel foly az alföld,
 A hegyek meg bort s fát adnak,
 Bőviben vagyunk a vadnak;
 Irigyeinket jóltartjuk,
 Elleninket leitatjuk.

Ki hát e szent — magyar Gózsent,
 A mely bőven terem mindent,
 Sértegeti vagy megveti
 S mint rossz fia nem szereti:
 Tengődjék, mint végképen el-
 Romlott korcs — káka gyökérrel.
 Csak az érdemli meg e hont,
 Ki hű fia s rendet nem bont;
 Én neki hű fia vagyok,
 Terveim szentek és nagyok.
 Rózikám is szép hazája
 Jó elvű magyar nimfája.

Éljen az a magyar haza,
 A mely vérrel izzadoza,
 A mig itt ott küzdött, vívott
 S áldomást meleg vért ivott.
 És éljenek benne mai
 Szabadságunk csillagai.

Üsse a part az oly magyart,
 A ki ebben velünk nem tart,
 Elvizenyősödött vére
 Nem méltó a magyar névre;
 Nem méltó, mivel a teli-
 Vér magyar nevét tiszteli.

Éljen honunk és Kossuthunk,
 Alkotmányos szabadságunk,
 Éljen nyelvünk, drága kincsünk,
 És nemzeti dicsőségünk;
 Eljen a hon lelkülete,
 Célja, terve, becsülete.

Sokan vannak itt olyanok,
 Még pedig litterátusok,
 Kiknél szabadság, haladás,
 Csak pusztá hang és semmi más;
 Kik nagyot, semmit egyebet
 Nem is képzelnek, mint zsebet.

Éljen a fő magyar nemtő
 Kossuth Lajos, az a dicső!
 S éljenek sok jeles mások,
 Mint erős honi Átlások;
 Kik derűjén e kis honnak
 Hajnal csillagként lángolnak.

Tudjátok-e, hogy vannak, kik
 Csak önhasznukat kergetik,
 Kik közjó név alatt, mi szent,
 Rabolnak s árulnak mindent.
 Nagy kincs hát barátim, a ki
 Jó lelkű, tiszta hazafi.

Áldás száll le e nemzetre,
 Ha egy szív s nyelv köti össze.
 Azért vagyok én is boldog,
 Mert Rózámmal gagyoghatok.
 Nincs ott öröm, nincs szeretet,
 Hol szív, nem érti a szívet.

Nem igaz-e, bajtárs? hogy kik
 Egymás beszédit nem értik,
 Rokonérzelmekre, még ha
 Akarnák sem jutnak soha?
 Mert ők egymást csak nevetik,
 Néha meg is ütögetik.

Velünk egy hon szülte rokon-
 Fiak — kik idegen ajkon
 Beszéltek — hát vegyétek át
 A magyar hív barátságát,
 Szívét, vérét és jellemét
 És szépen gördülő nyelvét.

Azt elismeri föld és ég,
 Magyarnek lenni dicsőség.
 S becsületemre fogadom,
 Jogaim, nyelvem és honom
 Nem cserélném fel senkivel,
 Fogadjátok hát ti is el.

Magának ás sirt, ha kit más,
 Idegen nemzet majmolás
 Szomja kinez; mert veszélyt hoz
 Ősi szentelt szokásihoz.
 Minden honnak más szokása
 Van, és más vére folyása.

Úgy-e pajtás! hogy nekünk oly
 Vérünk van, mely nemesen foly,
 Bár rágalmazzon hát minket,
 Ki nem ismeri vérünket;
 Nem irigyeljük semmijét,
 Sem nyelvét, sem dicsőségét.

A magyarnak mind megvannak
 Jó sajtásági, és annak
 Célját, nyelvét, lelkiületét,
 Vétek tarkázni jellemét;
 És a kik azt teszik, azok
 Nem magyarok, hanem majmok.
 Ez az igazság pedig áll,
 A majom nem originál.
 Egy sem becsületes magyar,
 Ki a más szemetjén kapar.
 Jó gazdának van honn dolga,
 A magyar pedig nem szolgál.

Itt a munkás élet nem más,
 Mint a valódi haladás.
 Lomhaság és a tespedés
 Halál s lassú temetkezés.
 Rózsám! hát én is haladok
 Hozzád, mert élni akarok.
 Lám azok is mind haladnak,
 Kik a tengereken vannak.
 És mi, kiknek vérünket a
 Magyar bor s nem ser forgatja,
 Utolsók lennénk e részben?
 Nem — sőt haladunk mindenben.

Oh, ha az ősidők erős
 Fia: Árpád apánk, a hős,
 Sirjából feltörhetne s el-
 Jönné s szólhatna e néppel:
 Mig Kossuthot megcsókolná,
 Deákot jól elpáholná.

Ha nemzetünknek hajdani
Hósei s új daliái,
Ha a hajdani és mai
Magyarhonnak leányai
Együtt mennének elébe:
Megpukkadna nevébe.

De hős apám! nem olyan ám
Az én egyszerű Rózikám,
Ő jó magyar — szó, fon és varr,
Nem pompáz, mindent megtakar.
Bált, divatot nem kergeti,
Hazáját híven szereti.

Pajtás! leányt kapsz te is jót,
Ne tenyéssz hát lepkét, hernyót.
Olyant végy, a ki már süttött,
S jó fajából ki nem ütött.
Ilyen lesz majd édes hona
S szived kedves menyasszonya.

Oh, boldog ég! ha minden vég-
Nélkül élhetne e hűség!....

De e kebel, érzem, hogy el-
Hül, mely most honáért lehel;
Érzem kedvesim! érzem, hogy
Éltünk s örömünk fogyton fogy.

Ha fogy is éltünk, az sem oly
Baj, ha nemes tettekkel foly.
A mag, mely vérünkben ázik,
Utódinkban kicsirázik,
Felnő s megtermi gyümölcsét,
Édes hazánknak jólétét.

Magyarok nagy Istene! adj
 Áldást honunkra — s el ne hagyj!
 A béke és egyetértés,
 A szépre s jóra törekvés
 Lelkesítsen — és viszály szét
 Ne tépje a honfi szívét.

SZENTMIKLÓSY.

A SZERELMES.

(Dallam: Szép állat a liba.)

Ámor, kinek nyilat sujt kebelébe,
 Ezer bús órái hullnak semmibe.
 Még is a kis ravasz imé ezt tette velem,
 És azóta, kedves! érted lángol kebelem.

Majd ha sohajtásim pamut kebeled
 Haván gyenge szellő képiben leled:
 Szánd meg őket gyöngyöm s ne bánj keményen velek,
 Én meg forró csókjaimba megferesztelek.

Szánd meg szép angyalom! szánd meg hivedet,
 Tárd ki fehér hattyú szín kebeledet,
 Én is osztán a harmatos rózsáról lopott
 Ajkad biborára nyomok egy heves csókot.

Igéző sugári bájos szemednek,
 Szivemen sebes lángmódra égetnek;
 Szerelmembe egész testem már szinte remeg,
 Hamar, hamar kedvesem! hadd csókoljalak meg.

Nyugalmas óráim, ah! te gyöngy alak,
 Eltűntek, mióta téged láttalak;
 Boldogságom egy mosolylyal szélyel reppented,
 Még is majd meghalok érted, eszem a szented!

Érted fáradozó lábaim, te véd-
 Angyalom! rózsázott békódba tevéd.
 Ah! be szoros rózsanyűg ez, csak hamar old le,
 Kedves! vagy a mi még jobb lesz, szépen csókold le.

SZENTMIKLÓSY.

A ZSIDÓ FUVAROSA.

„Hová, hová, András! a kocsival?”
 „Hát fuvarba ezzel a Jordánnal.”
 „Rosz út van most kocsikázni András!”
 „Dejszen nem is mennék el ám mással,
 De adósa vagyok a pogánynak
 S szeretnék megszabadulni tőle;
 Én azután nem bánom akármit
 Végzett is a jó isten felőle.”
 „De az ülés nagyon rossz lesz, András!
 Azt hiszik, hogy égetni viszi.
 S hogy azon épkezláb megmaradjon
 A zsidaja: azt ugyan eb hiszi.”
 „Igaz; és bár hova tesz az isten,
 Nem bánom; de mióta csak élek,
 Hogy zsidónak jó ülést csináljak:
 Ugy segéljen! rá nem visz a lélek.”

SZENTMIKLÓSY.

RIADÓ.

Rajta magyar! riad a hadi kürt, bátran a csatába,
 Tánczoltasd paripád s villogtasd kardod a légben.
 Vágd a szabadságnak tipróját a kutya fajtát,
 S gyúrasd szét paripád érc körmivel agyvelejét is.
 Kapj iszonyú buzogányt, s mint dördület üss a fejére,
 Úgy, hogy a Hadúr maga is bámulja csapásod.

Fenn dobogó kebeled forrón szétömlendező szent
 Véréből kelt, nőtt a szabadság drága virága;
 Holmi bitorlónak hát tiprani, büntelenül azt
 Nem szabad; és ha ki azt meri tenni, de meglakol érte,
 Mert jó a fizetés iszonyú órája bizonynyal.
 Bár idegen vagy bár korcs fattya ha légyen e honnak,
 Megleli mit keresett, mert a nép tűr, de ha egyszer
 Felkél, mint a soká bosszantott kölykes oroszlán,
 Tépi az erdőt, és ront, pusztit, öldököl, ordit
 S rettentő erejét iszonyún gyakorolja körében.
 Rémület és az ezer formájú sárga halálnak
 Képei tűnnek elő az enyészet durva nyomában.

Ezt az örök törvényt „a hatás hogy visszahatást“ szül,
 A történet még soha sem czáfolta meg eddig;
 És hogy a visszahatás mily mérvű lesz, a hatásnak
 Mérlege döntheti el; de hogy a nemzetnek a többi
 Minden kincsei közt legdrágább kincse, virága
 Ősei vérével szent alkotmányra keresztelt
 Régi szabadság: és ezt tudnia kell a bitornak.

A FURULYÁS SZERETŐ.

Kedvesem! de szépen szól a furulyád,
Eszem azt a szépen furulyázó szád;
Keblem már nagy boldogságát nem birja,
Epedő lelkem bús dalát úgy sirja.

Furulyádban a hang reszket: bennem meg
A téged oly hűn szerető szív remeg;
Remeg, mert szüntelen csak attól félek:
Elveszi a sors tőlem, kiért élek.

Egyszer virúl az élet ifjúsága,
Egyszer nyílik a szerelem virága;
Egyszer virúl, hamar nyílik, és a vad-
Sors kebelén ah! de gyakran elhervad.

Amott a kies völgy ölében — a hol
Megláttalak — két gerlicze turbékol,
Mind a kettő ottan telides teli
Kebellel forró szerelmét nyögdeli.

A szerelmes gerlicze pár a szilfán,
Most is fészkel, örül szép boldogságán.
Ah! de a bájos furulyaszó — feldúlt
Lelkem fájdalmára — végkép elnémúlt.

Tavaszzsal, hogy zöldülni kezdtek a fák,
Kedvesemet katonának sorozták,
S csak az az egy vigasztalja kebelem:
Hogy hazámat mégis jobban szeretem.

A HON S BUJDOSÓ FIAL.

Tépett felhők között bujdoklik a hold,
Új bánatomhoz újabb bánatot told.

Tépett felhő hazám sorsát,
A hold meg bujdokló fiát
Példázza.

A felhők között egy pacsirta lebeg,
Hazám sorsán sír, kesereg és cseveg.

Menj, s gyász sorsunkat az égnek,
Magának az istenségnek
Dalold el.

Kis pacsirtám, vidd fel az én bánatom,
Mely szép hazámért oly fájdalmasan nyom.

Vidd fel, a felhőkön is túl,
Hol örök boldogság virúl —
Az égbe.

S ne jőjj vissza, mert itt az a kis darab
Hant — melyre ülsz megpihenni — az is rab.

Ha hát szabadon énekel
Kedves szád: akkor csak fel! fel!
Felhőkbe.

Itt lent csak a ki hallgatag, az szabad,
De ki lelke fájdalma után halad:

Azt sorsa nemcsak kinjával,
De átkos lángostorával
Veri meg.

Vándor madársereg, ha más hazába
 Költözöl, majd öltözz fel gyászruhába,
 S ha majd lelsz hontalan sirját,
 Felette egy bús áriát
 Énekelj.

Szegény megszakadt keblek, kiket amott
 Messze, messze! senki meg nem siratott,
 Sorsotok idegen hantok
 Alá űzött, hol nem tudtok
 Pihenni.

Hagyján! hiszen a sír és a szabadság,
 Bár itt olyan, mint az elhervadt virág;
 De mindenik a síron túl
 Égi bájával felvirúl
 Egykoron.

SZENTMIKLÓSY.

A BÚSONGÓ.

Őszszel elhal az ének, a csalogány
 Búbájosan csattogó kis ajakán;
 Hideg ősz az én gyász életem is már,
 Szivem elnémúlt búsongó kis madár.

Közelget a természet zúzos tele,
 Sárgán hullong le a fáknak levele.
 Életem tél — s szivem — az öröm fája,
 Sűrűn szórja leveleit alája.

Kikelettel az a fa majd kizöldül,
 Ágaira virág s zöld koszorú ül;
 Ó hát boldog, ah! de nekem! de nekem!
 Nem lesz — nem lesz! soha több kikeletem.

Mert engemet már a jövő kikelet
 Tudom — tudom! setét siromba temet.
 Pedig, kedves! az a hideg sirverem,
 Nekünk örömvirágokat nem terem.

Tudod kincsem, hogy te vagy az életem,
 Te vagy nekem örömem, kikeletem.
 Hintsd hát szerelmed melegét reája,
 Úgy tán kizöldül még bús szívem fája.

Siess, repülj hű szerelmed szárnyain,
 Siess, segíts hű szenvedőd kinjain;
 Szivem, karom, kebelem kitarva vár,
 Siess, kedves! mert az idő gyorsan jár.

Elhal minden szó tollamon, nyelvemen,
 Éget, pusztít minden érzés szívemen;
 Az időben nincs az én számomra ír,
 Szívem hovatovább jobban-jobban sír.

Irtóztató örökkévalóság ez,
 Mely nélküled felettem eltűnedez,
 Magam vagyok, mint madár száraz ágon,
 Nincs már nekem senkim e nagy világon.

Bútenger az élet — és a szerelem
 Gályákat zúzó szirt, mely benne terem.
 Bútenger éltem is, szívem a gálya,
 Mit szétzúzott szerelmem kösziklája.

Már én látom, tovább e kint nem birom,
 Felnyilva áll előttem hideg sirom;
 S ha már engem imádoztam majd elhagy,
 Fáradt testem földbe — lelkem égbe vágy.

Nincs oly bánat sehol, mint e bús tanyán,
 Bár csak ne is szült volna édes anyám,
 Vagy ha szült, hát szült volna boldogabbnak,
 Nem volnék kitéve ennyi bánatnak.

Bárcsak bölcsőm, koporsómmá vált volna,
 Most szívem oly búsan nem panasznál.
 Bárcsak édes anyám meleg kebelén,
 Bús lelkemet kileheltem volna én.

Isten! ki e küzdő szívet alkotád,
 Keservemben felimádkozom hozzád:
 Vagy boldogíts kedvesemmel engemet,
 Vagy zúzd szélyel kebelemben szívemet.

Minden virág, minden bokor és fűszál,
 Rád emlékeztet s utánad sirdogál;
 Nincs öröm, nincs boldogság, csak bánatunk,
 Ők is, én is lassanként elhervadunk.

A gerlicze ha eltűnt, kedves párja,
 Nyögdelve a setét erdőket járja.
 Setét erdő ez a világ én nekem,
 Nyögdelő gerlicze benne bús szívem.

Beteg vagyok! nagyon beteg vagyok én,
 Nincsen oly nagy beteg az isten földén;
 Szívem sebének nincs más orvossága,
 Csak te — csak te! boldogságom virága.

Szerelmem szelid esthajnal csillaga,
 Ragyogsz-e borúlt egemen valaha?
 Ha nem ragyogsz, meghalok és fejfámra
 Örök emlékül neved lesz felírva.

SZENTMIKLÓSY.

Példázatok vagy Allegóriák.

A KIS ALMAFA.

Egy gyenge fácskán Pomónának *)
 Almái szépen pirúlnak,
 S azért a kertész többi felett e
 Kis termékenyt kedvelette.
 Ha szép terhe alatt meghajlott a
 Gyenge fa: ő feltámasztotta,
 S hogy ha egyet kettőt elejtett e
 Kis fa, ő azt gondosan felszedte,
 S kedves vendéginek a többi felett
 Mindig azzal kedveskedett.
 Midőn már hidegen fújdogált a
 Szél, azt szépen bepólálta,
 Így a vihar hozzája nem fért
 S zöldelő öregséget ért.
 Gyümölcsei szép öregségének,
 Régi érdemekkel izesülének,
 S ki ifjúságában ismerte — szinte
 Most is rá kegyelettel tekinte.

*) Gyümölcsészet istennője a pogányoknál.

Óh! ha ifjuságunk így gyümölcsöt hozna,
 Tudom hogy az ég rá áldást harmatozna;
 S ha napjában tudnánk egy kettőt ejteni:
 A fő kertész azt nem restellné felvenni.

SZENTMIKLÓSY.

A RÓZSA.

A szép tavasz, virágos fátyola
 Redői közt egy rózsát ápola;
 És ő, hajnalszín piperézte
 Pompájából, az ibolyát lenézte,
 S mintegy illetlennek tetszék neki,
 Hogy magát bokrokban rejtegeti.
 Ő meg feltartá fejét — s meghízott
 Tövises szárában nagyon bízott.
 Minden hajnalban ő szélyel tárt
 Fodraiból itta a friss nektárt;
 Reggel a nap, a hajnal hullatta
 Harmatból a rózsát felcsókolgatta.
 Szóval: — ő a tavasz szépen tarkázott
 Kebelén ekép büszkén pompázott.
 Hát egyszer az észak dühös szele
 Felkelvén — lesodrá s száguld vele
 Biborszín leveleit szerte
 Tépve, kiméletlenül septe.
 A kis ibolya meg lesímult a
 Vihar előtt, mely a bokrot dúlta,
 S a mint elmúlt a szél dühe,
 Ismét új életre jöve.

El ne bízd hát magad senki, mert majd deli
Elted rózsáit a sors porba tördeli.

SZENTMIKLÓSY.

AZ ÖZVEGY.

Száraz ágra ül a fecske;
Te gyönyörű kis menyecske:
Te is száraz ágra ültél,
Mióta meg özvegyültél.
De ne búsulj azért semmit,
Nem sokáig csücsülsz te itt;
Az a száraz ág kiszóldul,
Téged meg elvisznek nőül.

SZENTMIKLÓSY.

A BAKA.

Kapitány úr így szólott a bakának:
Ejnye! — be szép babája van magának!
Bizony vitéz kapitány úr van nekem,
Nem is adnám oda fél világért sem!
Add nekem a babád, nem lesz károdra:
Két csillagot nyomok a gallérodra.
Nem kell nekem kapitány úr, ne nyomjon:
Rózsám szemében van az én csillagom.
Hm! hm! ejnye nó! mit adjak hát kendnek?
„Tegyen kapitány uram óbesternek.“

*

*

*

Egy hét múlva, ha egy kicsit pihentek:
 Azután majd csatába mennek kentek.
 A kend neje kár volna a csatába,
 Jobb ha itthon hagyja kend őt magába.
 A lénungot én majd neki kiadom,
 Kend helyett is lesz reája nagy gondom.
 De réz angyalát!.. alássan instállok —
 Én a Veronkámát itthon nem hagyom,
 Ott is kijár ő neki a lénungja,
 A mint dukál, úgy hogy még meg is unja.
 Megállj Petri nemsoká lesz reportod,
 Majd alább csügg akkor a te orrod,
 Majd adok én neked óbesterséget,
 Ha nem hagyod itthon a feleséged.

SZENTMIKLÓSY.

PUSKÁS POHÁRKÖSZÖNTŐJE.

Köszöntelek téged már én ezen tusba,
 Rómába írt egyet, kettőt Korinthusba,
 Hogyha majd eljövend élted végórája:
 Nézz Veszprém vármegye Balaton tavára!

A JOBBOLDAL.

Mért jobboldal a jobboldal?
 Mert minden jobb koncot fel fal;
 No meg, hogy jobboldalon ül,
 Míg Dávid be nem hegedül.

Mért jobboldal a jobboldal?
Majd megmondja ez a kis dal.
Azért: mert a jobb részt húzza,
Míg a népet vérig nyúzza.

Vagy talán azért jobboldal,
Mert olyan politikát vall,
Amely jobban tetszik Bécsnek,
Mint a saját nemzetének.

Vagy talán azért jobboldal:
Jobb hivatalt les, s tányért nyal,
Farkat csóvál, kezét csókol
S mint német szolgája bókol.

Jobboldal ő, mert vérünket,
Jogainkat, erszényünket
Már is jobban képviselte,
Mint hajdan a tatár tette.

*

*

*

És te, csúfosan már lejárt
Független szabadelvű párt,
Te nevetséges Paprika-
Jancsi! s fából vaskarika:
Hol voltál te szabadelvű?
És a magyar hazához hű;
Hol voltál te csak egyetlen
Érdekünkben is független?!
Sehol, s hogy mered ezeket
A felséges szép címeket,
Felszedni és bitangolni,
Pávák tollával ragyogni?

Holott te bűdös varjú vagy,
 Csak falánkságod s dölyföd nagy.
 Független! és szabadelvű!
 Voltál-e te ezekhez hű?
 Igen, szabadelvű voltál,
 Mikor jogokat tiportál;
 Mert szabadon kanalásztál,
 Mikor a polera felmásztál!
 Hát a függetlenség hol volt?
 Ott, hol cudar önkény rombolt.
 Igen, ott független voltál,
 S függetlenül pocsékoltál;
 Ott, hol hon, jog, becsület szólt:
 Ott az önkény független volt.

Ki még önmagához sem hív,
 Abban nincsen sem ész, sem szív.
 Nincsen annak sem jelleme,
 Sem elve, sem becsülete.
 S valaki, ez összevissza
 Dolog levét még megissza.

SZENTMIKLÓSY.

~~~~~

## A HAZA.

Lelked minden gondolatja,  
 Szívverésed, kebled lángja,  
 Örömed és szenvedésed:  
 Irányuljon a hazára.  
 Ebren úgy, mint álmaidban,  
 Előtted csak az lebegjen;

Imádságod ne magadért,  
 De hazádért esdekeljen.  
 Túrj, szenvedj, s ne panaszkodjál,  
 Hogy ha boldog csak úgy lehet,  
 Ha kell: áldozz érte mindent,  
 Életedet, szerelmedet!  
 S ha megtetted, ajkaid azt  
 Dicsekedve ne hirdessék,  
 Gondold meg, hogy mind ezt tenned  
 Nem volt más: mint kötelesség!

KULIFFAY EDE.

### A Z Ö R E G.

Egy, az élet harczában kifáradt  
 Öreg, görnyedve emelte a fát  
 Az erdőből, s már tovább nem birván,  
 Letette — s így nyögdécselé baját:  
 Oh! jóltevő halál! oh! nyugalman!  
 Csendes angyala! ah! siess, jövel!  
 Jövel! hadd düljek békés öledbe  
 S kínaim köteleit oldozd fel.  
 Szánd meg a föld szenvedő fiának  
 Nagy fájdalmait s keserveit,  
 Töröld fel sok évein keresztül  
 Bölcsőjétől sírig folyt könnyeit.

Alig végzé szavait, elébe  
 Toppan a halál — s kérdé: hát  
 Mit akarsz jó öreg? — melyre ijedten  
 Úgymond — semmit: csak add fel ezt a fát!

Esopus után SZENTMIKLÓSY.



## A SZERELEM ÁLDOZATAI.

Temetőben áll egy fehér márvány,  
Ott pihen egy szép kis árva leány.  
Lefeküdt, és mélyen alszik ott lenn,  
Mert szerelmét nem bírta el ébren.

Beteg nem volt, még sem vala ereje,  
Szíve zajlott, küzdött agyveleje;  
Éhezett és jó izűt nem evett,  
Mert nem bírhatá, kiért epedett.

Most a jó sors úgy segített baján,  
Altatja őt sirja hideg alján.  
Jósold meg kis kakukk, sirja felett  
Virúl-e még valaha kikelet?

Szerelem, te mély tenger! oh valjon  
Hány szív merült el már hullámidon?  
S mikor már gyönyört nem lelt semmiben,  
Hány hű kebel tört meg keserviben?

Ott a temetőben a márványra  
Aranyos betűkkel ez van írva:  
„Valjon a más életben, Istenem!  
Boldogítóbb lesz-e hű szerelmem?”

Kis kakukk madár, valóban hidd el,  
Boldogabb vagy mint ő, szerelmiddel;  
Te a párod csókolhatod bár hol,  
A világ sem üldöz, sem meg nem szól.

De ő azért titokban epedett,  
 Kit oly igen, oly hiven szeretett.  
 Lassú tűzzel égett ki kebele,  
 S hű szerelme sirjába szállt vele.

Ott egy ifjú borúl a márványon,  
 Kesereg a szép árva leányon.  
 Sír, zokog, de messze a sír alja:  
 A letörött virágszál nem hallja!

S míg elvesztett üdve sirja felett  
 Kesergett, a szive megrepedett.  
 S mint ereje és világa megfogyott,  
 Mint lágy hóomlatag összerogyott.

Annyit tán megtesz a világ neki,  
 Hogy kedvese mellé temetteti.  
 Jósold meg kis kakukk, sirjok felett  
 Mikor virúl amaz új kikelet?

SZENTMIKLÓSY.

## ANDRÁS, a ZSIDÓ FUVAROSA.

Minden jó lélek emlékezhet rá,  
 Hogy András a zsidót megkocsizá;  
 Arra is, hogy az ülése rossz volt,  
 S mint megmondám, majd hogy bele nem holt.

András, urát véknyan respektálta,  
 És csak imigy-amúgy titulálta;  
 Így a zsidó sem sokat törődött  
 Andrással, ha csapszékbe vetődött.

És ezt András szörnyen subsummálta  
 S boszú nélkül ő azt ki sem állta.  
 Megállj! — úgymond — a vörös tengered!  
 Ha te így vendégled az embered!  
 Adnál te még nekem pálinkát, bort,  
 S inkább laknál te ki húsz disznótort.  
 Megmutatom, hogy kié ostor, ló,  
 Épkézláb megy-e haza a zsidó?  
 A szegény zsidó ezt nem sejtette;  
 András tüskén bokron röpitette.  
 A lovait oly szörnyen zaklatta,  
 A zsidó nyelvét majd elharapta.

„Csehdesebben is hajthat khend András!  
 Ezért nem khap ám khend az áldomás.“  
 Erre András mit sem figyelmezett,  
 Csak száguldott mintegy eszeveszett.  
 „Megáli khend András! mert filom én,  
 Én nem menni thuvább khend szekeren.“  
 Andrásunk még erre sem hallgatott  
 S a zsidó a kocsiból kiugrott.  
 A szegény zsidónak ugrásába  
 Szépen eltörött az egyik lába.  
 András, mintha mi sem történt volna,  
 A lovait egyre lazsnakolja.  
 Kiált a nyomorúlt: „András! András!  
 Megállik khend, khap khend nagy áldomás!“  
 András végre megállt s nézett vissza.  
 „András! jön khend, sok bor fog megissza!“  
 Így hívta és biztatta a szegény  
 Zsidó Andrást, a földön hevervén.



András hát, mint jó keresztyén ember,  
 Visszamegyek — úgymond — tán meg nem ver!  
 A jó Isten, ha segíték rajta;  
 Tehát megfordult és visszahajta.  
 Föléje állt nagy szánakozással,  
 Még sokkal nagyobb csudálkozással.  
 S azon ezer csudája nem fogyott,  
 Hogy patvarban maradt zsidája ott.  
 A zsidó keservesen jajgata,  
 De az András csak azzal biztatta:  
 Hogy csak olyan katona dolog ez  
 S meggyógyul, míg Kanizsán bíró lesz.  
 „Isten megverjen szekered nekhed.“  
 Ej, ifiúr! ebesont majd beheged.  
 András ily biztatások között át-  
 Karolá és feltevé zsidáját,  
 Haza vitte, és otthon — mivel hát  
 Be nem hegedt — elvágták a lábát.  
 A zsidó falábat csináltatott  
 S mikor András nála megjelent ott,  
 Szegény zsidó a lábát mutatta:  
 Jó zsidónak ez is, — ebugatta! —

Így András, s gondolá: máskor áldomást adj,  
 Ha azt akarod, hogy épkezláb megmaradj.

SZENTMIKLÓS.

## I Z E N E T.

Mondd meg kis lány bácsikádnak,  
 Jó leszek én ángyikádnak;  
 Szép is vagyok, jó is vagyok,  
 No — egy kicsit csalfa vagyok.

Nem hiszek ám én mindent el,  
 A mit te nekem üzenel.  
 Az, hogy szép vagy, nagyon igaz;  
 De hogy jó volnál: az nem az.



## A BAKA BÚCSÚZÁSA.

Ne sírj rózsám! mind hiába!  
 Be kell menni Boszniába,  
 Így van ám a szegény baka,  
 Hogy tört volna ki a nyaka  
 Az ilyen politikának,  
 Hogy menni kell a fikának.

Ne sírj édes szép kedvesem!  
 Megjövök ha el nem esem;  
 S ha elesem sóhajtsd rája:  
 Így kívánta szép hazája.

De nem megyünk mi csatába,  
 Hanem tartjuk regulába:  
 Azt a szélyel mászó rákot,  
 Az istenadta bosnyákokot.

Nem a török ellen megyünk  
 Mert az nekünk nem ellenünk,  
 Inkább majd segítünk rajta,  
 Hogy az a nyugtalan fajta,  
 Elegybelegy sokféle nép,  
 Mely ott zajong, ront mindenkép,  
 Szép csendesen rendbe jőjjön,  
 És a nyakunkra ne nőjjön.

Látod, sok rossz szomszédunk van,  
 És az mindegyig nyugtalan:  
 Pedig egynek sorsa sem rossz,  
 De lovalja az orosz.  
 Mivelhogy az az orosz — az  
 Irtóztatóságos ravasz,  
 Felbiztatta szépen őket,  
 Hogy üssék a törököket,  
 S ha majd minden török elvesz,  
 Osz tán szörnyű jó dolguk lesz.  
 Pedig az a célja neki,  
 Hogy hatalmába keríti  
 Először a törököket,  
 Azután pedig majd őket.  
 Idővel pedig majd a sort  
 Reánk keríti, és a tort  
 Felettünk tartja, és issza  
 Az áldomást. Ho! hó! vissza  
 Muszka szomszéd ez nem járja,  
 A magyar ezt be nem várja.  
 A te begyed sokat kívánt,  
 Nem úgy verik ám a cigányt!



Jobb is hát ha haza ballagsz,  
 Más portáján nem gyútogatsz;  
 Háza előtt seperj jobban,  
 Elég seperni valód van.

Úgy bizony kesergő rózsám!  
 Most hát én védem a hazám.  
 Mert ha ott rendet csinálunk,  
 S a muszka útjába állunk:  
 Haza ballagunk majd szépen,  
 S nyugton leszünk mindenképen.

Nem kell hát úgy sírni ríni,  
 A volna bizony szép még — ni,  
 Siratgatni a katonát,  
 Ki védeni ment a honát.  
 Biz az nem illik kedvesem!  
 Egy magyar nőhöz sehogysem.

Én honfi s katona vagyok,  
 Kötelességeim nagyok;  
 Ámde a nőnek is vannak:  
 És elfelejteni annak  
 Sem szabad, hogy szép hazája  
 Sorsában megy el babája.

Hisz azért, hogy zavarganak,  
 Ott is csak emberek vannak,  
 Ott is mindent adnak vesznek,  
 És ember húst ott sem esznek:  
 Minek hát úgy sírni? oh! óh!  
 A világ nem tökmagzacskó.

Azért, hogy a föld közepe  
Neked itt van, a feneke  
Nem esik ám még ki ennek,  
Azért, hogy a bakák mennek.

Nem sokára vissza jövünk,  
S akkor oly nagy lesz örömünk;  
Hogy, én jót állok felőle,  
Mindenkinek jut belőle.  
Igy hát, kedves babám! — az a  
Fő dolog — éljen a haza!  
Es ti, míg én vissza fogok  
Jőni, legyetek boldogok!

SZENTMIKLÓSY.

## VIZSEGRÁD.

(Rege.)

Rémítón hullottak az örökös bércek  
Fellegtornyaitól a ragyogó ércek:  
Mikor a török bombárda  
Bömbölt s repkedett a várba.  
A Duna sík háta fel fel borzadozott,  
Mikor felette a bomba száguldozott:  
S valahányszor egy ágyú gyult,  
Mindig újra tarjagosult.  
A gyönyörben úszó királyi sasfészek,  
Rommá lett és benne minden egyes részek.  
Rommá, mint koldús galyiba,  
Mert benne sok volt a hiba.

Azért is az erény és béke angyala,  
 A bűnfészekből el, messze elszárnyala!  
 Erőszak, feslettség és kincs,  
 Semmit sem ér, hol erény nincs.  
 Itt hajdan hatalom, fény s pompa lakozott a  
 Sziklatetőn, de a sors lesodrotta,  
 És a Praxitel emelte  
 Szobrokat porrá tördelte.  
 Hol a koronás fő királyi pompába  
 Öltözve üldögélt a vár ablakába:  
 Most ott az éjfél bagolyja  
 Halál nótáját huholja.  
 Hol a dobzódás a tavasz piperézte,  
 Tájékot és népet pittyedt ajkkal nézte:  
 Most ott a sívár tájéknak  
 Éhes véreséi visítnak.  
 Hol pamutba pólált ékszerit tartotta  
 A telhetetlenség, barátom! most ott a  
 Beomlott setét barlangnak  
 Denevérei lappangnak.  
 Hol hajdan a bőség, s áldás annyi vala,  
 Hogy görnyedt alatta Visegrád asztala:  
 Ott a prédán a kőborló  
 Ölyvvel összekap a holló.  
 Hol Dezső ráborult a gyönyörű Klára  
 Angyali keblének hósín paplanára:  
 Ott most a szennyes odúnál  
 Két bagolyfiú szunyókál.  
 Hol egykor Salamon fogva volt és véle  
 Szabadsága is láncz közt csörödögele:  
 Ott a toronyban egy vadon  
 Bérczi sas tanyáz szabadon.



\*            \*

Mély csend uralkodik, csak néha itt-ott a  
Kő zörren, — talán a szél letaszította.

Olykor a rom közt szól egy lik  
Szennyes szájánál a kuvik.

Borzadályos csend van az egész vár táján,  
Nem nyíl öröm a kiszáradt élet fáján.

Egyes hang hallatszik néhol,  
Ha egy vadgalamb turbékol.

Vagy ha az északi szélnek metsző éli,  
A százados párkányokat lemetéli;

Vagy ha átsívít a vakon  
Sötétlő szoros likakon.

Innen nézett hajdan az a szép Zách Klára,  
A mérges habokkal vívó vén Dunára,

S szépsége, a szél csigázta  
Hajókat levasmacskázta.

A futó időnek minden perczenete  
Sebesen repül és suhan át felette.

S minden percz, mely felette el  
Repül, egy porszemet emel.

Nékem is így szól a mulandóság szája:  
Csak egyszer nyíl élted tavaszi rózsaája!!

Még is ah! — minden percenet  
Egy levelkét porba temet.

SZENTMIKLÓSY.



## ŐSZSZEL.

Itt van az ősz, a madarak búcsúznak,  
Bús honunkból, víg hazába indulnak.  
Távozásuk azt tudatja mi velünk,  
Hogy közeleg, nem messze van már telünk.

Nem is csoda, ha itt hagynak bennünket,  
Halaványan süti a nap földünket:  
Tél nélkül is kopár pusztá lett hazánk,  
Jaj! de hideg szél fú Bécsből mi reánk.

Jó madarak! ha arra visz útatok,  
Turin város felett ám megálljatok!  
Mondjátok meg Kossuth Lajos apánknak:  
Sok a búa, sok a baja hazánknak.

És ha jön majd a tavasz zöld viránya,  
És ti ismét visszatértek hazánkba:  
Hívjátok el jó atyánkat is haza,  
Tárt karokkal várja őt a nép haza.

FEJŐS JÁNOS.

## ENYIM VAGY.

Enyim vagy már barna lányka, kedvesem,  
Ünnepet ül szivünkben a szerelem;  
A mióta csókot válték te veled,  
Azt a napot elfelednem nem lehet.

Mosolyodban nyílt a mennyország nekem,  
 Olyan édes búbjait érzenem,  
 Hogy boldogság vett ölére engemet,  
 Azt a napot elfelednem nem lehet.

Éj szemedben ég csillagom fényesen,  
 Reám hinti sugárait szüntelen,  
 Hozzád küldöm megpihenni lelkemet,  
 S azt a napot elfelednem nem lehet.

Téged birni, egy szent vágya lelkemnek;  
 Birlak, — te vagy drága gyöngye éltemnek,  
 Mit sem érne ez az élet nélküled,  
 Már elválnom soha tőled nem lehet.

BACSA BÉLA.

## DAL.

Itt hagyom én ezt a falut, itt hagyom,  
 Megöl érted a búbánat, csillagom!  
 Mind a világ tudja már, hogy szeretlek,  
 De azt nem t'om: szeretsz-e te engemet?

Itt hagyom én ezt a falut, itt hagyom,  
 Akkor is csak a bú öl meg, csillagom!  
 Jaj! ne gyötörj sokáig, jaj! ne gyötörj,  
 Mondd ki, hogy nem szeretsz, aztán ölj meg, ölj!

Három virág, leszakítom:  
 Rózsa, viola, liliom;  
 A negyedik a legszebbik,  
 A csillagokkal vetekszik.



Öreg utcán a lakásom,  
Három szép lány egy rakáson;  
Negyedik is közelibe,  
De csak annak vagyok hive.

Arra alá a Bácskában,  
Régi szeretőm másnál van.  
Mért nem vártál boldogtalan!  
Nem sirnánk most minduntalan.

Rád gondolok éjjel nappal,  
Teli búval, teli bajjal.  
Szüntelen csak rád gondolok,  
Jaj! tán meg is bolondulok.

SZABÓ NÁNDOR.

### A SZEGÉNY.

Szegény vagyok, minden  
Koldúsnál koldúsabb,  
De lehetnék minden  
Dúsgazdagnál dúsabb.

Nincsen semmim, még e  
Szív sem enyim mostan;  
Szívem is, lelkem is  
Szeretőmnél ott van.

Koldús vagyok; de lány  
Csak ezt mondd: szeretlek!  
Enyim lesz úgy minden:  
Üdv, boldogság, mennyek.

VÁROSY MIHÁLY.

## AZ ÁRVA PANASZA.

Szegény vagyok, árvának születtem,  
 Jó anyámat meg sem ismerhettem!  
 Édes anyám édes kebeléről,  
 Földi boldogságom édenéről  
 Vad kezekkel tépett le a kaján  
 Sors, csecsemő éltemnek hajnalán.

Édes anyámmal úgy jártam én, óh!  
 Mint tőről letépett virágbimbó.  
 A tő nyugszik a sirban hallgatag,  
 És a bimbó megvan, de hervatag.  
 Már most nincsen, a ki mellém üljön,  
 Megcsókoljon s szépen megfésüljön;  
 Nincsen, ki szerelmével rám hasson,  
 Megöleljen és megsimogasson.  
 Ha a sors csapásira megrezzen  
 Gyenge szivem, nincs ki befedezzen!  
 Olyan vagyok, mint árva kis madár,  
 Mely siránkozni száraz ágra jár.  
 Ha a bánat és élet terhe nyom,  
 Panaszom senkinek sem nyujthatom.  
 Árva fejem néha pihenésre  
 Nem hajthatom senkinek keblére.  
 Jön az estve, és kiki haza száll,  
 Minden állat s madár fészkében hál:  
 Nekem isten földén nincs otthonom,  
 Ott virradok, a hol az este nyom.

Ha megvirrad, mindenki ön meleg  
 Fészkéből kel ki, vidám s enyelg;  
 Én didergek, lelkem testem fázik,  
 Szivem, eszem sorsommal csatázik.  
 Más gyermeknek édes anyja s atyja  
 Kenyeret nyújt s arczát simogatja.  
 Más gyermek csók s szerelem közt nő fel,  
 Nem törődve múlttal s jövődővel:  
 Nekem az élet hideg sirverem,  
 Számomra csók s szerelem nem terem.  
 Az emberek tőlem távol állnak,  
 Úgy látszik, hogy csak szóval sajnálnak.  
 Boldog, kinek a zúzos és deres  
 Télre, atyja ruhát s ételt keres:  
 Nekem nincsen sem apám, sem anyám,  
 Telem van, de nincs ételem, ruhám.  
 Ha fázom s a hó megfagy ajkamba':  
 Messziről rongyot dobnak nyakamba.  
 Ott a szivtelen lélek kiveret,  
 Itt eme nyújt panaszos kenyeret.  
 Oh! mily kínos hatással van reám,  
 Azt hallani: „édes kedves anyám!”  
 Oh! mily boldog, a kitől istene  
 El nem vette azt, a ki mindene;  
 Kinek megvan, a ki jövődője  
 Felett híven viraszt — jó szülője.  
 Tőlem megtagadtad, jó Istenem:  
 Légy hát magad atyám és mindenem!

SZENTMIKLÓSY.



## A DÖMÖSI REMETE.

Dömössel általellenben  
 Egy kopasz szirt oldalban,  
 Ezer ölnyi magasságban  
 Füstös remetelak van.  
 Talán még a tatárjárás  
 Korában nyomorgatott,  
 Üldözött és bujdokló nép  
 Vájta azt a lyukat ott:  
 Mert hej! sokat szenvedett ám  
 Hajdanában ez a nép,  
 Tépett volt szive, hazája,  
 Mint kit saskeselyű tép.  
 Sok borús napokat látott  
 Dömös s Visegrád hajdan,  
 Melyeknek siralmas nyoma  
 Itt-ott még most is megvan.  
 E remetelak is gyászos  
 Tanúja a multaknak,  
 Mert ilyenekben csak a vad sors  
 Áldozatai laknák.  
 Csak zúzott kebel, tört lélek,  
 Pusztult remény, árva szív  
 Képes ilyekben tanyázni,  
 Ki sorsával folyton vív.  
 A vad tatár dúlása már  
 Az elpusztúlt honban meg-  
 Szűnt régen, mint ezt romboló  
 És pusztító fergeteg;

Még is találkozott olyan  
 Sebes szív s vérző kebel,  
 A ki bánatát és magát  
 Élve itt temette el.  
 Találkozott, a kinek már  
 Ez a világ sötét volt,  
 Sötétebb, mint nagy bánata,  
 Sötétebb, mint a sirbolt.

\* \* \*

Visegrád még az időben  
 Mint erős sasfészek, ott  
 Fenn a sziklák tetején a  
 Szép környéken uralgott.  
 Királyok pompáztak benne,  
 Fény, dölly, kéj és gazdagság  
 Annyi volt, mennyit nem sokszor  
 Láthatott még a világ;  
 De a hatalmas ravaszság,  
 A szemtelen feslettség  
 S ármány is fészkelte ott, miket  
 Büntetlen nem hagy az ég.  
 Csak Zách Klára volt a várnak  
 Egyetlen szűz virága,  
 De a szemtelen erőszak  
 Erre is reá hága.

Mig ártatlan édenében  
 Élt a gyönyörű Klára,  
 Öröm s reménytelen kebel  
 Nézdelt le a Dunára;  
 Nézdelt és ritka szépsége  
 Ott a hullámcsigázta

Hajókat akaratlanúl

A parthoz vasmacskázta.

Nézdelt, mert Dezső, lelkének

Imádott hív angyala,

Ha jött hozzá szerelmével,

Duna felől szárnyala.

Ah! de most, mint letört virág,

Keblére hajlott fővel

Várta kedvesét, erősen

Küzdve a jövőendővel.

Várta atyját Zách Bódogot,

Ki vitéz volt és nemes,

Ki egyetlen Klárájával

Jobb sorsra volt érdemes.

Megjött az atya boszúsan,

Miként sebzett oroszán,

S véres boszút vón azonnal

A várnak királynéján.

Mert tudni kell, hogy az egész

Gasztett folyamában ő

Volt a fondor szereplő, és

Gyalázatos kerítő.

Jaj! de vészfelhők tolúlnak

Klárának is egére,

Mert soká jön hív kedvese

Az ő segedelmére.

Végre, rosztat nem gyanitva,

Dezső is megérkezett,

De lelkébe is azonnal

Millió bú érkezett.



Azon tünődött, hogy miként  
 Menthesse meg most ő itt  
 Klárát, s minden örömének  
 Letarlott maradványit.

Setét az éj — úgymond Dezső —  
 A hold messze bujdokol,  
 Majd a Dunán mind a ketten  
 Által szökünk valahol.  
 Úgy lőn; s mikor épen éjfél  
 Vert a torony órája,  
 Dezső kedvesével épen  
 Akkor szállt a Dunára.  
 Setét volt, de még setétebb  
 A várbeli sátánok  
 Lelke — ah! de mi borzasztó!  
 Imé mennek utánok.  
 Dezső, mint földi üdvének  
 Féltékeny oroszlánja,  
 A habokat egymás után  
 Iszonyú karral hányja.  
 Kétségbe esetten harczol  
 A rettentő hullámmal,  
 Ah! de még sem szabadulhat  
 Keble hű angyalával;  
 Az üldözők utolérték  
 S miután ő már magát  
 A Dunába belevágta:  
 Elfogták szegény Klárát!  
 Tépett szívvel, tépett hajjal  
 Hurczolák a várba fel,

S a királynén vett boszúért  
Lófarkán tépették el.

Dezső, bár testben, lélekben  
Kimerülve, épen öt  
Órakor a nagy marozsi  
Dunapartra vergődött.  
Itt Dezső, mint kölykevesztett  
Tigris s boszús oroszlán,  
Mint száműzött király, vagy mint  
Égből lehullott sátán;  
Mint kire az ég rászakad,  
Vagy a föld lába alól  
Kigördül: minden czél nélkül  
Ide oda barangol.  
Fel-feltekint az ég felé,  
Mert lent reménye nincsen,  
Szívét az tépi, hogy boszút  
Állnak a drága kincsen.  
S míg szemei fent járnak az  
Égiek hona felé,  
Azt a bús remetelakot  
Egyszerre csak meglelé.  
Oda vágyott fáradt lelke  
Megpihenni, a hol már  
Biztosan tudta, hogy semmi  
Földi teremtmény nem jár.  
Még a madár is csak akkor  
Repül ily magasra fel,  
Ha ölyv vagy vércse üldözi  
Gyilkoló körmeivel.

Őt is az élet vérengző  
     Vércséje — kinzó búja  
 Üldözi fel a magányba,  
     S lelke setét borúja.  
 Nincs öröme, nincs világa,  
     Nincs reménye — csak maga  
 Áll, mint villany ütött szobor.  
     Letűnt napja, csillaga.  
 Így, elhagyva a világot,  
     Remetének öltözött,  
 S elátkozva az életet:  
     Barlangjába költözött.  
 Hideg, sötét volt az, miként  
     Az emberi szív s kebel,  
 Mely hideget és meleget  
     Egy lélekzettel lehel;  
 De ő azzal mitsem gondolt,  
     Feje alá követ tett,  
 Zöld galyakból s famohából  
     Magának ágyat vetett.  
 Nem találván boldogítót  
     Semmit már e világban,  
 Ott siratta le napjait  
     Örök magánosságban.  
 Felette a csillagos ég  
     S a bájos hold világolt  
 Éjjelenként, lent pedig a  
     Régi vándor — Duna folyt.  
 Barlangjába két angyal járt  
     Tiszta fehér ruhában,  
 S enni vittek neki minden  
     Egy huszonnégy órában.



Azt mondják: hogy egy századig  
 Látták az ősz remetét,  
 S a nép sokszor kihallgatta  
 Mélabús gyászénekét.  
 Ritkán lehet meglátni,  
 De ha — mintegy dicsőült  
 Túlvilági lény — megjelent:  
 A nép tapsolt és örült.  
 Ha gyakran láthaták: áldást  
 S bő esztendőt jósoltak  
 Belőle — így regélték ezt,  
 A kik régen megholtak.

\*            \*

Azt mondják, hogy már szakála  
 Oly hófehér s fényes volt,  
 Mintha nyári éjen a hold  
 Egy felhőre világolt.  
 Azt is mondják, halálakor  
 Utolsó hattyúdala  
 Lelket rázó, mennybe kelő  
 És szívszakgató vala.  
 Végre, midőn a remetét  
 Már sokáig nem látták,  
 Felmentek a barlangjába  
 S ott irva ezt találták:

Sirkövemre ezt véssétek:

„Egy letört gyenge virág  
 „Felett, egy egész századig  
 „Kesergett egy száraz ág.“

## AZ IFJÚSÁG ÉS VÉNSÉG.

Az ifjúság egy szép zöldelő lomb,  
 Szép himes tavasz, virágkirakat;  
 Reménygyár, építész, mely büszkén rak  
 Arany hegyekre gyémánt várakat.  
 És a vénség? — szárazág, minn árva  
 Madárkaként tolláskodik a bú.  
 Zordon tél, elvirított rózsafa,  
 Könnyű katáng, melyre sír szele fú.

Az ifjúság: bájos kies reggel,  
 Friss játszi patak és dallos madár,  
 Termett szőlőtőke és zöld vetés,  
 Melytől búbájos szép a láthatár.  
 És a vénség? — egy borús alkonyat,  
 Néma bagoly és megszedett szőlő,  
 Száraz tarló s hideg forrás, melyből  
 Kevés víz, és az is nehezen jó.

Az ifjúság: szép ragyogó csillag,  
 S tűz, mely hevesen fellángol s lobog;  
 Magasan járó bérczi sas, mikor  
 Etheri útain égnek robog.  
 És a vénség? — egy setét bujdosó,  
 Csendes parázs, s csak olyan forma már,  
 Mint a kemény zivatartól levert  
 Bokrok alján bujdokoló madár.

Az ifjúság: mély szerelem tenger,  
 Öröm, kél, gyönyörök víg tanyája,  
 Mennysország, üdv, földi istenség, és  
 A szívek édes kinos csatája.  
 És a vénség? — kebele hideg már,  
 Hol megkérgesedett a szív fala,  
 S a reszkető ajkakon elnémult  
 Az ifjúság hajdani víg dala.

Az ifjúság: kincs kereső bányász,  
 Hullámokkal vigan játszó merész  
 Hajós, és nagyító czifra látcső,  
 Hol az élet igen tarkán tenyész.  
 És a vénség? — csalatott számitó,  
 Kit már sem drágakő, sem becses ércz  
 Nem vonz, s az élet felett úgy lebeg,  
 Mint estenden kigyúlt hideg lidércz.

De azért, ifjú! magad el ne bizd,  
 Mert reád is eljövend mindez még.  
 És te öreg! vigasztalódj azzal:  
 Hogy te is fiatal voltál nem rég.

SZENTMIKLÓSY.

## DAL.

Sokszor mondtam, édes rózsám!  
 Ne csalogass, légy hű hozzám;  
 Sokszor mondtam, édes szívem!  
 Szeretsz-e — mint illik — hiven?



Esküvéssel azt fogadtad:  
 Érttem élsz csak, nekem élsz csak,  
 Enyim leszesz, míg csak téged  
 Temetőbe nem kísérnek.

Szépségesen hittem szavad,  
 Nem tudtam, hogy ki vagy, mi vagy?  
 Most tudom már, most tudom már,  
 Hogy álnok vagy, hogy csapodár.

Jaj, de későn tudhattam meg,  
 Baja van már a szivemnek;  
 Olyan beteg, mint a rózsa,  
 Ha lehull a levél róla.

Vége minden örömemnek!  
 Úgy siratlak, rózsám! téged,  
 Hogy tavaszra — sírom felett  
 Nászkoszorúd megszédheted.

KONTRA LAJOS.

## A REMÉNY.

A csalfa remény már sok halandót megcsalt,  
 Örvénybe vezetett öreget, fiatalat;  
 Mégis minden ember örömetst hisz neki,  
 Pedig sokszor igen rútúl kineveti.  
 Igér eget földet, arany hegyet, sok jót,  
 S kemény kísértetbe viszi a halandót.  
 Ne hidj feltétlenül soha a reményben,  
 Csak egyesegyedül az örök Istenben.

SZENTMIKLÓS,

## Sajtóhibák.

---

| <i>lap:</i> | <i>sor:</i> | <i>helyett:</i> | <i>olvasd:</i>   |
|-------------|-------------|-----------------|------------------|
| 8           | 13          | Magyarokkal     | magatokkal       |
| 14          | 13          | Sok bajt        | A sok bajt       |
| 24          | 12          | Halálomon       | Halálomra        |
| 28          | 16          | isznak,         | esznek,          |
| 30          | 19          | képviselte,     | kiprészelt,      |
| 32          | 13          | Gyermekeimért   | Gyermekimért     |
| 45          | 10          | tinta           | finta            |
| 52          | 6           | Császár         | Czézár           |
| 56          | 19          | mér             | már              |
| 61          | 13          | Mézet           | Mézel            |
| 64          | 2           | Repkedő         | A repkedő        |
| 66          | 17          | szét önzés      | rút önzés        |
| 66          | 19          | szét önző       | rút önző         |
| 79          | 18          | álmossá         | ólmossá          |
| 90          | 6           | hogy a Hadúr    | hogy még a Hadúr |

---





# FIGYELMEZTETÉS.

---

Megjelentek és kaphatók

## Sziládi Lajos könyvnyomdájában,

Kecskeméten, Plebánia-útca, 262. sz. a.:

**A fonó krónikája.** Népies elbeszélések. Irta

A b o n y i L. 3 kötet, füzve . . . . . 3 frt. — kr.

**Don Quichotte.** Képekkel. 2 kötet, füzve . . . . . 2 „ 40 „

**Notre-Dame egyház.** Regény. 3 kötet, füzve . . . . . 2 „ 50 „

**Költeményfüzér.** Füzve . . . . . — „ 40 „

**Egy sirkertőr.** Regény. Füzve . . . . . — „ 90 „

**A páros élet titkai.** Füzve . . . . . — „ 10 „

**Hajnalka,** mesék, elbeszélések, versek, növen-

dék lányok számára; füzve . . . . . — „ 20 „

**Torna-zsebkönyv,** ábrákkal; keménykötésben . . . . . — „ 35 „

**Vesztá,** mint a mezőgazdaságban rejlő kincsek

tükre; füzve . . . . . — „ 60 „

---